

MALMÖ HÖGSKOLA
FAKULTETEN FÖR
KULTUR OCH SAMHÄLLE

IDENTITETER ÖVER GRÄNSER

**En studie om immigranternas identitetsskapning
på digitala medier**

IDENTITY ACROSS BOARDERS

**A study on immigrant's identity shaping on digital
media**

Anna Johansson

Medie- och kommunikationsvetenskap

Examensarbete 15 högskolepoäng

Vårtermin 2017

Handledare: Jenny Wiik

Abstract

I föreliggande studie har immigranternas identitetsskapande på digitala medier undersökts. Vidare har detta satts i relation till en integrationsprocess i det svenska samhället. Det teoretiska ramverk som legat till grund för studien är det digitala nätverkssamhället, diaspora, hybrida identiteter samt kollektiva identiteter. Empirin samlades in genom fenomenologiska halvstrukturerade kvalitativa intervjuer med fem respondenter från tre olika länder, fyra män och en kvinna, i åldrarna 23-33. Intervjuerna hölls i Malmö under perioden mars-april 2017 och varierade i längd mellan 30-60minuter. Resultatet visar på att digitala medier främst var användbara gällande identitetsskapning gentemot hemlandet. Genom det digitala nätverkssamhället möjliggjordes kontinuerlig kontakt med hemlandet via olika sociala medier. Vidare frambringade den digitala diasporan en omförhandling av tidigare identiteter samt en positionering till identiteter i Sverige. De digitala verktygen möjliggjorde genom den digitala diasporan en hybrididentitet.

Titel: Identiteter över gränser; En studie om immigranternas identitetsskapande på digitala medier

Författare: Anna Johansson

Examensarbete i Medie- och kommunikationsvetenskap 15 hp

Konst, Kultur och Kommunikation (K3) Malmö Högskola

Handledare: Jenny Wiik

Examinator: Tina Askanius

Vårterminen 2017

Sökord: Diaspora, hybrida identiteter, kollektiva identiteter, integration, social inkludering, flyktingar, immigranter, digitala medier, sociala medier, digitalt nätverkssamhälle, transnationalitet

Abstract

The present study has examined immigrant's identity shaping on digital media. Furthermore, the identity process has been put in relation to an integration process into the Swedish society. The theoretical framework in the study includes 'the digital network society', 'diaspora', 'hybrid identities' as well as 'collective identities'. The empirics was collected through qualitative phenomenological half structured interviews and were held with five participants, four men and one woman, from three different countries in the ages between 23-33 years old. The interviews were conducted in Malmö during March-April 2017 and lasted between 30-60minutes. The results show that digital media foremost were best used regarding identity negotiation towards the homeland. Through the digital network society, a continuous contact with the homeland were made possible through the use of social medias. Furthermore, the digital diaspora brought forth a negotiation of old identities and a positioning in the Swedish context. Additionally, the digital tools made hybrid identities possible through the digital diaspora.

Heading: Identity across borders; A study on immigrant's identity shaping on digital media

Author: Anna Johansson

Final exam project in Media and communications studies 15credits

School of arts and communication (K3)

Faculty of culture and society Malmö University

Supervisor: Jenny Wiik

Spring of 2017

Key words: diaspora, hybrid identities, collective identities, integration, social inclusion, refugees, immigrants, digital media, social media, digital network society, transnationalism

Förord

Det vore en klyscha att säga att det varit en lång väg. Det har det inte. Tiden har gått fort. Däremot har det varit en resa. Och mycket har hänt. Inte bara ord som satts på papper, utan också en förändring i min syn på världen. Flera gånger under arbetets gång har jag funnit mig själv i tårar, inte endast över skrivprocessens sega gång utan på grund av de personers livshistorier jag fått lyssna till, på grund av alla de vars historier vi aldrig hann få höra, på grund av de historier ingen vill lyssna till. Att dyka in i detta ämne har varit en otrolig resa, främst personligen men också akademiskt, och det har trängt in i mitt hjärta på ett sätt jag aldrig kunnat anat. Det finns ett särskilt citat som illustrerar det som hänt, ett citat som sätter ord på den känslan som uppstod efter det första mötet med studiens första respondent och som hållit i sig. Eva Nordström har likt mig mött människor som tvingats fly sina hemländer. Efter ett möte med en man som blivit utsatt för tortyr skriver Norström följande:

’Jag insåg det, att få vara i blotta närvaron av en man av hans kaliber på något vis är nyckeln till livet’ (Norström 2001).

Jag vill främst tacka de respondenter som ställt upp på intervjuer och givmilt delat med sig av sina historier, sitt förtroende och sin tid. Jag är överväldigad av det intresse och öppenhet de visat mig. Jag vill också tacka Mimmi Landin, Agnes Nordlander, Simon Scholz, Kristina Johansson, Peter Rangström och Bo Kvist, utan ert stöd och hejramsor att lyssna till i uppförsbackarna hade det varit en så himla tråkig process att ta sig igenom.

Jag är fylld av den ödmjukaste tacksamhet.

Malmö, April 2017

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	2
2. SYFTE OCH FORSKNINGSFRÅGOR	3
2.1 SYFTE	3
2.2 FORSKNINGSFRÅGOR.....	3
3. KONTEXTUALISERING	4
4. FORSKNINGSÖVERSIKT	5
4.1 INTERNET SOM LÄNKEN TILL HEMLANDET	5
4.2 IDENTITETSSKAPANDE GENOM MEDIEPRODUKTION.....	6
4.3 SOCIALA MEDIER SOM VERKTYG FÖR INTEGRATION.....	6
4.4 STUDIENS POSITIONERING INOM FORSKNINGSFÄLTET	7
5. TEORETISKA PERSPEKTIV	9
5.1 INTEGRATION SAMT KOLLEKTIVA OCH HYBRIDA IDENTITETER I ETT DIGITALT NÄTVERKSSAMHÄLLE	9
5.2 DIGITAL DIASPORA.....	12
6. METOD OCH MATERIAL	14
6.1 METODVAL	14
6.2 URVAL	15
6.2.1 RESPONDENTER.....	16
6.3 INTERVJUGUIDE	17
6.4 GENOMFÖRANDE AV INTERVJUER.....	17
6.5 ETISKA ÖVERVÄGANDEN.....	18
6.6 BEARBETNING AV MATERIAL.....	19
6.6.1 TRANSKRIBERING.....	19
6.6.2 TEMATISERING	19
6.7 VALIDITETSDISKUSSION.....	20
6.8 VETENSKAPSTEORETISK UTGÅNGSPUNKT.....	21
7. RESULTATREDOVISNING OCH ANALYS	22
7.1 DIGITAL DIASPORA, HYBRIDA IDENTITETER OCH INTEGRATION.....	22
7.2 DIGITALA VERKTYG SOM LÄNKEN TILL HEMLANDET	28
7.3 DIGITAL SPLITTRING	33
8. SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION	36
8.1 SAMMANFATTNING AV RESULTATEN	36
8.2 SLUTDISKUSSION.....	37
9. REFERENSLISTA	39
9.1 LITTERÄRA KÄLLOR.....	39
9.2 ARTIKLAR	41
9.3 ELEKTRONISKA RESURSER	43
10. BILAGOR	44
10.1 INTERVJUGUIDE	44

1. Inledning

Being immigrants no longer matters,
because living in the digital era
transforms everybody into immigrants
(Alonso & Arzoz 2010:70)

Sverige växer. Sverige växer så mycket att vi fått växtvärk. Att växa är något vackert, ett tecken på hälsa och utveckling. Om man väljer att se glaset som halvfyllt. På något vis har vi intalat oss själva att bromsmediciner är lösningen, för att stoppa symptomen. Orsaken, den är något som ligger i horisonten. Den är någon annans problem. Växtvärken, den är vårt *problem*. Om man väljer att se glaset som halvtomt.

Vi skådar fler människor på flykt än någonsin tidigare (UNHCR 2016). Hela vår värld är i rörelse. Samtidigt etsar en utopisk bild av digitala medier som lösningen på nationella gränser sig fast mer och mer i vårt vardagliga liv. I den digitala eran är vi alla immigranter. Det transnationella förhållningssättet bjuder in känslan av att nationella gränser löses upp, att tid och rum inte längre har samma betydelse. Men hur är det egentligen att vara en immigrant, på verklig flykt? Vad kan den digitala eran egentligen erbjuda dem? I mötet med det nya land de en dag hoppas på att få kalla sitt hem, hur kan digitala medier användas för detta ändamål? I Sverige har sedan år 2015 nästan 200'000 personer ansökt om asyl (Migrationsverket 2017). Sverige växer. Om Sverige ska bli så vackert som det finns potential till måste våra system och vår kunskap också växa. Bromsmediciner är inte lösningen, de botar inte orsaken. Men kunskap däremot. Den gör.

Uppsatsens disposition lyder följande. Syfte och forskningsfrågor presenteras i nästkommande avsnitt därefter en kontextualisering där studiens problemområde ringas in. Forskningsöversikt samt studiens positionering inom aktuellt forskningsfält löper därefter följt av det teoretiska ramverk som ligger till grund för studien. Metoddiskussion förs under avsnittet metod och material, vidare följer en analys och resultatredovisning. Arbetet ramas in med en sammanfattning och slutdiskussion.

2. Syfte och forskningsfrågor

I följande avsnitt presenteras studiens syfte och forskningsfrågor

2.1 Syfte

I ljuset av ökad invandring till Sverige blir det viktigt att undersöka och förstå hur olika fenomen påverkar immigrantens möjligheter och förutsättningar för inkludering och integration i det svenska samhället. I denna studie undersöks hur identitetsskapande kan förstås i relation till just integration och inkludering i en svensk kontext. Vidare ligger stort fokus på att förstå immigrantens identitetsförhållning gentemot sitt hemland och vidhållandet av denna, härvid genom begreppet diaspora vilken karakteriseras av viljan att vidhålla ett band till hemlandet (Frykman 2001:19). Samtidigt syftar studien till att sätta detta i relation till immigrantens identifikation till en svensk kollektiv identitet, och vidare se hur spänningsfältet dem emellan påverkar placeringen av individen i den svenska kontexten. Dessa processer förhålls till ett digitalt nätverkssamhälle där intresset ligger i att undersöka hur digitala medier, med främst fokus på sociala medier, kan bidra till och öka möjligheterna av denna identitetsskapandeprocess. Samt hur de kan fungera som verktyg vid integration och inkludering.

2.2 Forskningsfrågor

- Vilken roll har digitala medier, och främst sociala medier, i en identitetsskapandeprocess i diaspora?
- På vilket/vilka sätt möjliggör sociala medier integration och social inkludering till den svenska kontexten och identiteten?
- Hur förstås spänningsfältet i en hybrid identitet och skapandet av denna i relation till digitala medier?

3. Kontextualisering

I följande avsnitt presenteras kontexten för problemområdet.

Livet var lätt.

Jag gå med mina kompisar, vi gick till universitetet,
vi skrattade, vi gjorde mycket saker där.

Vi vet inte vad betyder ledsen. Vi var alltid glada.

Men efter kriget började, det var motsats.

(Aisha, 23år, Syrien)

Många har anlänt till Sverige under de senaste åren, människor som sökt skydd undan krig och förföljelse. Det är av största vikt att få dessa människor att bli en del av samhället så att segregering och parallellsamhällen inte skapas. Myndigheter, institutioner, organisationer, föreningar, privatpersoner och såklart immigranten själv, alla är en del av det liv som ska skapas och tillsammans bär vi ett ansvar för att integration och inkludering kan ske (Dufbäck 2015). Forskning bär en viktig roll. Det är viktig i situationer som denna att undersöka hur olika processer fungerar och bidra till kunskap kring just integrering och förståelse för den situation immigranten befinner sig i. Språkkunskap, jobb, utbildning, sociala nätverk, identitet och självbild är sådana områden som tjänar på ökad kunskap. Identitetsskapning är en viktig del av en integration där den subjektiva upplevelsen av att vara accepterad och inkluderad är en viktig beståndsdel, något som flera av de medverkande respondenter i denna studien vittnat om. Hur ska individen förhålla sig till den identiteten hen lämnade? Och hur kan mötet med en ny kultur förenas med den gamla? I ljuset av detta är de digitala medierna intressanta att undersöka. Det talas om en digitalisering av samhället där vi gör oss mer och mer beroende av digitala medier i vårt vardagliga liv (Hart 2009:227). Likaså är det många immigranter som dagligen använder digitala medier. Hur kan vi då förstå de digitala mediernas roll i immigrantens etablering i det svenska samhället? Den utopiska bilden av digitala medier lyder att de för immigranten i mötet med de nya traditioner och kulturella normerna i Sverige kan fungera som en källa till kunskap och möjliggöra ett fruktbart utbyte mellan individ och det svenska samhället. Vidare kan de erbjuda ett transnationellt förhållningssätt där nationella gränser sätts i spel. Det är i denna bild uppsatsen tar vid. I en resa genom diaspora, hybrida identiteter och kollektiva identiteter undersöks det i studien vad det är som sker hos individen vid en migration till Sverige och hur detta vidare påverkar en inkludering i den svenska kontexten.

4. Forskningsöversikt

I följande avsnitt presenteras tidigare forskning. Avsnittet är indelat i tre teman; 'Internet som länken till hemlandet', 'Identitetsskapande genom medieproduktion' samt 'Sociala medier som verktyg till integration' och avslutas med en positionering inom forskningsfältet.

4.1 Internet som länken till hemlandet

Den digitala eran har förändrat premisserna på vilken vi kan kommunicera över tid och gränser. Gällande immigranter har en hel del forskning ägnats åt hur digitala verktyg kan fungera som en länk till hemlandet. Mihaela Nedelcu genomförde år 2012 studien 'Migrants' New Transnational Habitus: Rethinking migration through a cosmopolitan lens in a digital age' där hon undersökte professionella rumäners liv i Kanada och hur de höll kontakt med hemlandet genom digitala medier. Genom ett transnationellt habitus visar Nedelcu på att gränserna mellan hemland och det nya landet suddas ut (Nedelcu 2012). I studien 'Spinning the web of identity: the roles of the Internet in the lives of immigrant adolescents', studerade Nelly Elias & Dafna Lemish mediernas roll i unga ryssars liv, 12-18år, som migrerat till Israel (Elias & Lemish 2009). Fokus i studien ligger på förståelsen av diaspora och hur denna utspelas online. Många av ungdomarna visar i studien en stark vilja av att hålla kvar sin ryska identitet och söker sig nostalgiskt till hemsidor och forum där denna identitet kan levas ut (a.a.:541). Just förståelsen av diaspora är en viktig aspekt då det kommer till forskning kring identitet och immigranter. Henry Mainsah är ytterligare en av de som forskat inom området. I studien 'Young african norwegian women and diaspora: Negotiating identity and community through digital social networks' studerar han utifrån användning av sociala medier unga afrikanska kvinnors identitetsskapning och förhållningssätt till Afrika. Studien påvisar ett komplext förhållningssätt till en online- respektive offlineidentitet och tillhörigheten till en afrikansk identitet från en norsk kontext (Mainsah 2014). Vidare understryker han vikten av att öka förståelsen av en diaspora via digitala uttryck (a.a.:106). Detta är ett område som syns alltmer inom forskningsfältet och som även speglas i samtliga studier presenterade ovan. Nedelcu (2012:1349) diskuterar vidare hur diasporan och sociala medier minskat avståndet till familjen i Rumäna och skapat en känslighet för en global värld och dess olika kulturer, samtidigt som den egna etniska identiteten stärkts och omförhandlats. Mainsah (2014:116) däremot argumenterar för att det lokala fortfarande är en viktig aspekt att ta hänsyn till, men att en digital diaspora

kan fungera som en flykt ifrån den lokala kontext en befinner sig i. Både Mainsah och Elias & Lemish studier vittnar om hur deltagarna blivit utsatta för rasism och utanförskap. En digital diaspora blir således ett alternativ bortom nationer och gränser och möjliggör istället byggandet av en gemenskap online.

4.2 Identitetsskapande genom medieproduktion

Aguirre & Davies (2015) har i studien 'Imperfect strangers: Picturing place, family and migrant identity on Facebook', följt en filippinsk kvinnas migration till Nya Zeeland. Huvudfokus i studien ligger på hennes medieproduktioner på Facebook, såsom videos och bildkollage, där hennes liv och vardag på Nya Zeeland representeras. Forskarna har behandlat empirin utifrån självrepresentation, identitetsskapande och diaspora. Studien 'Migrant children's digital stories', författad av Sonja de Leeuw & Ingegerd Rydin (2007) fokuserar likt Aguirre & Davies studie på medieproduktion. Sex mediehubbbar i sex olika europeiska länder sattes upp och under ett års tid jobbade forskarna tillsammans med barn i åldern 10-14år med att producera mediematerial. Utifrån tre olika teman; 'familj', 'skola' och 'kompisar' fick barnen skapa filmer där resultatet visade hur barnen genom dessa filmer uttryckte och förhöll sig på komplexa vis till sin identitet (Leeuw & Rydin 2007:452,461). Hybrididentiteter och pluralistiska representationer av identitet skapades och filmerna blev en tydlig indikation på hur en transnationell värld möjliggör flera olika identitetstillhörigheter (a.a.:461). Både Aguirre & Davies och Leeuw & Rydin förhåller respektive studier kring diaspora.

Efter genomgång av ett stort antal studier om immigranter, har jag kommit till tanken att det möjligen blir ofullständigt att ta sig an detta forskningsområde utan en förståelse för diaspora. Samtliga deltagare i alla presenterade studier hittills har visat på en önskan att vidhålla identitet och tillhörighet till hemlandet i samspel med en ny identitet i det land de flyttat till. Produktion av mediematerial visas här vara viktiga verktyg för uttryck, tolkning och förståelse av sin omvärld (Aguirre & Davies 2015:7). Via publika uttryck, såsom uttryck och material på sociala medier positioneras identitetstillhörigheten och dessa blir ett uttryck för hur man vill bli sedd.

4.3 Sociala medier som verktyg för integration

Vi befinner oss i kontexten av ett digitaliserat samhälle där vi samtidigt skådar fler människor på flykt än någonsin tidigare (UNHCR 2016). Det blir därför av yttersta vikt att

undersöka vilka typer av digitala verktyg som kan gynna integration och hur detta kan ske. I studien 'The digital divide and social inclusion among refugee migrants' av Khorsed Alam & Sophia Imran (2014) undersöktes på vilka sätt digitala verktyg kan spela en roll för immigranternas sociala inkludering. Resultatet visar på att digitala medier, där särskilt Internet, kan vara en viktig komponent till immigranternas sociala inkludering. Digitala verktyg visade sig vidare vara en viktig länk till utbildning, jobb, sociala kontakter och kontakt med hemland och till de som bor kvar där (Alam & Imran 2014). Spänningsfältet mellan migranter och den digitala världen är ett område som forskarvärlden alltmer visar intresse för. I Sverige hölls mellan år 2009-2012 ett projekt på Södertörns högskola tillsammans med forskare från universitet i Estland och Finland där immigranternas inkludering via medier undersöktes. Genom fältstudier kartlade de immigranternas medievanor och användning av applikationer såsom Facebook och Twitter (E-inclusion guidelines 2012). Syftet med studien var att undersöka om digitala medier kan öka deltagande och integration bland migranter samt myndigheters villighet att kommunicera med medborgare via digitala medier. Studien resulterade i en handbok anpassad till myndigheter som är i kontakt med migranter och konkluderade att ett medvetet användningssätt av digitala medier från myndigheters sida faktiskt kan resultera i ökad delaktighet och integration av migranter (a.a.). Vidare har tre forskare från Estland genomfört en designstudie där migranter fick prova ett digitalt verktyg, uppbyggt likt Facebook, där syftet varit att testa sociala medier som ett verktyg för integration (Laanpere et al 2011:289). Programmet som togs fram är tänkt att förena migranter och möjliggöra delning av tankar, idéer och skapa agerande. Programvaran mottogs positivt och forskarna har fortsatt med arbetet och förfinat designen.

Gemensamt för studierna är utgångspunkten i att digitala verktyg verkligen kan bidra till en positiv aspekt gällande integration av migranter. De positiva aspekterna av integrationen går i flera led. Delvis syftar det till migranterna själva, deras motivation och tillgång till digitala verktyg men även till officiella aktörers användande. Studierna pekar på att det är en samverkan av dessa som är den mest lyckade kombinationen.

4.4 Studiens positionering inom forskningsfältet

Den redogjorda forskning ringar in föreliggande studie till identitetsskapning och integration genom digitala verktyg, däribland sociala medier, identitet i förhållande till hemlandet, identitetsskapning i form av produktion av mediematerial samt digitala medier som möjliggörande av social inkludering.

Mycket av den tidigare forskningen kring diasporor är fokuserad på en specifik folkgrupp likaså hälften av presenterade studierna ovan. Då en diaspora upplevs tillsammans med andra från samma land är det motiverat att studera diasporan utifrån just den specifika kontexten. Vidare hävdar jag att mer forskning kring vad olika diasporor har gemensamt, särskilt gällande användning av digitala medier, är relevant för att nyansera och möjliggöra arbetet kring integration och behov. Även om alla individer har olika behov går det möjligen att finna gemensamma nämnare i användandet av sociala medier och utförandet av livet i en diaspora. Eftersom det digitala samhället utvecklas i rasande takt är det många gånger en utmaning för forskarvärlden att hänga med. Därför är kontinuerliga studier inom området av relevans. Vidare är studier av digitala diasporor inom en mängd olika discipliner av största vikt att sammanföra då dessa på tillfredställande vis kan befrukta varandra.

I ljuset av höga invandringssiffror i Sverige är fortsatt forskning utifrån en skandinavisk kontext, riktad till nyanlända av särskild vikt. Här tar min studie vid. Ytterligare anser jag det är viktigt att fortsätta möta de som faktiskt är migranterna, höra enskilda personer och deras upplevelser genom exempelvis kvalitativa intervjuer. Alla individer bär olika erfarenheter som krävs för att nyansera forskningen. Vidare kan detta även bidra till att ena huvudpunkterna och leda till fördjupad förståelse av deras situation och behov. Således blir, utifrån denna kontext, även de fem röster som hörts i denna studien starka och betydelsefulla.

5. Teoretiska perspektiv

I det här avsnittet redogörs för de teoretiska begrepp utifrån vilka empirin behandlas. Avsnittet är uppdelat i två teman; 'Integration samt kollektiva och hybrida identiteter i ett digitalt nätverkssamhälle' och 'digital diaspora'.

We can't see ourselves at all
without also seeing ourselves
as other people see us

(George Herbert Mead, cit. efter Jenkins 2008:41)

5.1 Integration samt kollektiva och hybrida identiteter i ett digitalt nätverkssamhälle

En personlig identitet är ett ständigt pågående reflexivt projekt kantat av självanalys och granskning där vi i varje möte med andra omvärderar och positionerar oss till vår identitet (Kraus 2007:124). Den personliga identiteten är en livslång process, en under konstant omförhandling och tätt sammanvävd med kollektiva identiteter (Stier 2003:29). Den måste sättas i relation till andra för att vara meningsfull och således blir kollektivet en essentiell del av en individuell identitet (Jenkins 2008:38). Att förhålla en individuell identitet i relation till ett kollektiv resulterar dock i att vissa skiljegränser måste göras. För att en kollektiv identitet ska kunna avgränsas krävs att gruppen definierar 'vad vi är', 'vad de andra är', och 'vad det är vi gör som andra inte gör på samma vis'. Detta innebär inte bara att kollektivet definierar vad dem *är*, utan också vad de *inte är*. Således är kollektiva identiteter per se inkluderande/exkluderande till naturen (a.a.:20,44,103,135). Inom kollektiv finns vidare en rad olika kollektiva identiteter, exempelvis kulturella, sociala eller etniska identiteter (a.a.:103). Det sistnämnda blir i föreliggande studie högst relevant att diskutera. Nedelcu (2014:1340) menar på att globaliseringen och ett transnationellt samhället fört dessa termer upp till omförhandling. Att etnisk tillhörighet blivit mindre viktig i en transnationell värld. I förståelsen av människor på flykt och deras identitetsprocesser, blir det dock tydligt att det krävs ett förhållningssätt gentemot någon form av etnisk identitet. Historiskt sett har etnisk identitet behandlats som en statisk del av en individs identitet, där oavsett huruvida någon migrerar och förflyttar sig över nationella gränser förblir den etniska tillhörigheten en statisk del av den personliga identiteten (Storm-Mathisen & Helle-Valle 2008:67). Peters (2003:18) menar vidare på att migration faktiskt kan stärka den etniska identiteten. I det transnationella samhället kan dock en etnisk identitet vara något

mer flytande, och som Jenkins (2008:121) menar på att personer tekniskt sett har möjlighet att röra sig in och ut ur. Vidare problematiserar Fábos (2002:35-36) den utopiska bilden av ett transnationellt samhälle som obundet av stater, och visar på att detta förhållningssätt pressat forskare inom fältet att omförhandla innebörden. Att maktutövning från stater och nationer trots transnationella förbindelser sätter begreppet transnationalitet i gungning visar på vikten av fortsatt förståelse för nationers betydelse för identiteter. Jenkins (2008:123) problematiserar vidare det transnationella förhållningssättet och visar på hur en etnisk identitet kräver vissa resurser. Vidare kan inte en person hur som helst insistera på att de har en viss etnisk identitet, den förutsätter vissa beteenden, eventuellt ett medborgarskap, språkkunskaper eller kulturell kännedom (a.a.). Att vi idag ens talar i termer av flyktingar och individers identitet utifrån vilket land de kommer ifrån, och det faktum att detta påverkar individens förutsättningar och möjligheter, anser jag är ett tecken på att vi fortfarande förhåller oss till en etnisk identitet i allra högsta grad. Vidare är ett transnationellt samhälle viktigt att förhålla sig till i forskning av den digitala sfären då denna sfär inbjuder till forum och rörelser som utmanar nationella gränser. En nyansering av etniska identiteter, nationella gränser och ett transnationellt samhälle är en hälsosam utgångspunkt och jag förhåller mig både till de transnationella möjligheterna och etniska identiteter som väsentliga vidare under studien.

Utgångsläget i att etniska identiteter existerar och är högst levande hos individer öppnar upp möjligheter för hybrida identiteter. För en immigrant innebär mötet med ett nytt land en omförhandling av tidigare kollektiva identiteter (Rydin & Sjöberg 2008:11), vilket i sig innebär en omförhandling av den personliga identiteten. I kontexten av en diaspora, till vilken jag återkommer, är det just i mötet av ny kultur och nya kollektiva identiteter som den hybrida identiteten uppstår (Sackmann 2003:4). Den hybrida identiteten kan därför uppstå vart som helst i världen, i olika kontexter (Jenkins 2008:127) och innebär i praktiken ett omförhandlande och positionering till olika etniska kollektiva identiteter där en hybrid senare skapas och bidrar till en helhet (Frykman 2001:11). Brinkerhoff (2010:41) menar vidare på att en digital diaspora är viktig för möjliggörandet av en hybrid identitet. Den digitala diasporan möjliggör vidhållandet av identiteten till hemlandet, samtidigt som mötet med det nya landet sker (a.a.). Vidare är det en transnationell kontext som öppnar upp för vidhållandet av kontakt till hemlandet och komplexa identitetsskapningar, men som samtidigt möjliggör för fortsatt identifikation till den etniska identiteten i hemlandet. Således är inte etniska identiteter och transnationella

förhållningssätt tvunget vis ömsesidigt uteslutande, utan bidrar snarare till en mångbottnad förståelse (Alonso & Oiarzabal 2010:9).

Då det kommer till kollektiv identitetsskapning kan förståelsen av detta genom ett digitalt nätverkssamhälle hjälpa oss att bredda kunskapen. Termen nätverkssamhället är myntad av Manuel Castells (1942-) och är en omfattande analys av en mängd olika aspekter i det moderna teknologiska samhället. Nedan följer en beskrivning av Castells digitala nätverkssamhället.

A network society is a society whose social structure is made of networks powered by microelectronics-based information and communication technologies (Castells 2004:3)

Vidare beskriver han att nätverk bygger på en binär logik av inkludering/exkludering och att de olika knutpunkterna i ett nätverk aldrig är så långt ifrån att de inte kan kommunicera med varandra. Genom nätverk online kan människor, teoretiskt sett, därigenom få kontakt med vem som helst som är uppkopplad, när som helst (Castells 2004:4).

Kommunikationsverktyg såsom sociala medier kan således spela en aktiv roll i att bibehålla och även skapa nya kollektiva identitetstillhörigheter för en immigrant (Benitez 2012:1443). Sociala medier blir ett substitut för den fysiska närvaron och kan bidra till en känsla av närhet till hemland och familj (Wilding 2006:132). Vidare menar Wilding på att det faktum att det finns en möjlighet till kommunikation med hemlandet nästan är viktigare än själva innehållet i meddelandet (a.a.). Delaktigheten i den kollektiva identiteten blir således viktigare än vad delaktigheten i sig utgörs av. Vi är alla immigranter i den digitala världen, hävdar Alonso & Arzoz (2010:70). De flytande gränserna som ett transnationellt forum innebär möjliggör för andra spelregler än de den fysiska världen kan erbjuda och öppnar på så vis upp för nya vägar till skapandet och upprätthållandet av kollektiva identiteter. Trots kritik mot transnationalism (Fábos 2002:35-36) menar Alonso & Arzoz (2010:70) på hur virtuella plattformar möjliggör för personer från minoriteter att fly undan utsatthet och ett andra klassens medborgarskap. Laguerre (2010:57) menar vidare på att digitaliseringen kan innebära en känsla av makt, gemenskap och social mobilitet och möjliggör en vändning från isolation till ett deltagande (a.a.:55). I en transnationell och digital sfär kan migranter etablera och leva ut sin/sina kollektiva, däribland etniska, identiteter online (Alonso & Arzoz 2010:70). Således utgörs det transnationell förhållningssättet av en sfär där den

lokala kontexten kan ifrågasättas, men där nationella gränser och etniska identiteter fortfarande har betydelse.

Internet och digitala verktyg har visat sig ha stora möjligheter till att användas som ett verktyg till integrering och social inkludering (Bustamante 2010:180-181; Ros 2010:25). I dimensioner såsom språkkunskap, arbete, kulturell kännedom och social inkludering kan digitala medier i mångt om mycket fungera som en länk (Brinkerhoff 2010:42). Då nätverk och aktivitet online oftast speglar den fysiska världen (Castells 2001:118), blir internet således inte endast ett användbart verktyg för nätverksbyggande online utan något som även kan gynna livet i den fysiska världen. Vidare uppmuntrar digitala medier i sin uppbyggnad till ett aktivt deltagande. Benitez (2012:1443) använder termen 'uppkopplade migranter' och visar på hur detta i sig tyder på ett aktivt handlande. Att således använda digitala medier som ett verktyg till integration förutsätter därmed individens egna aktiva deltagande.

5. 2 Digital diaspora

Som migrant i en digital era öppnas möjligheten för nya förhållningssätt och kontakt med hemlandet upp (Alonso & Oiarzabal 2010:11). Ett sätt att förstå immigrantens kontakt till hemlandet är genom begreppet diaspora. Ordet diaspora härstammar från grekiskan och betyder 'att splittra' (Bailey 2008:2). Begreppet användes ursprungligen i det antika Grekland för att syfta till migration och kolonialisering (Cohen 1997:ix). Diasporan definieras idag generellt som en ofrivillig förflyttning med en stor känsla av förlust, där en återflytt till hemlandet är omöjlig (Kalra et al 2005:10). Vidare innebär att leva i en diaspora en stark önskan om att hålla kvar ett band till sitt hemland (Frykman 2001:19). Alonso & Oiarzabal (2010:11) hävdar att den digitala utvecklingen givit diasporan helt nya uttryck och möjliggjort för immigranter att vidhålla en kontakt till hemlandet som inte tidigare var möjlig. Bustamante (2010:181-182) har pekat på hur digitala diasporor ger möjlighet till att sätta den lokala platsens betydelse och hur migranter genom användning av digitala verktyg kan skapa känslan av minskat avstånd till hemlandet. Det blir via digitala verktyg möjligt att hålla en kontakt med hemland, familj och de vänner som är kvar som ligger väldigt nära ett fysiskt möte. Videosamtal och live-sändningar möjliggör en direktkontakt som utan digitala medier inte är möjlig (a.a.). Således kan kontakt med familj och vänner hållas vid liv, ett upprätthållande av traditioner och kulturer kan fortlöpa och aktivt deltagande i politik, religion eller samhällsfrågor från hemlandet göras möjligt, vilket är det Frykman (2001:19) och vidare Laguerre (2010:50) klassar som ett liv i diaspora.

Hur diasporabegreppet ska definieras och vad som ska räknas in som ”krav” för att få kalla något en diaspora är idag omdebatterat. Robin Cohen (1997) har gjort ett försök till att kartlägga en rad olika diasporor. Vidare hävdar han själv att det är just ett ’försök’ och att det är ett komplext och snårigt området att behandla (Cohen 1997:x). En av diaspororna han identifierat är offerdiasporan, vilken är den jag till stor del utgår ifrån i de diskussioner och resonemang jag för. Denna karakteriseras av en stark längtan att få återvända till sitt hemland, den vittnar om ett trauma från hemlandet och hur en splittring av folket skett (Cohen 1997:1). Kalra et al (2005:11) har kritiskt granskat Cohens kategorisering av diasporor och menar på att de består av alldeles för starka gränsdragningarna. De hävdar exempelvis på att kravet om att en person ska ha en stark längtan om att återvända till sitt hemland, förutsätter att personer har ett hemland att återvända till, vilket i sin tur leder till att de grupper som av olika anledningar inte har ett hemland eller inte erkänns som statsmedborgare utesluts (a.a.). Då jag tydligt riktat mig till de som har ett faktiskt hemland de ofrivilligt flytt ifrån, och till vilken de har en stark koppling till, har jag valt att inte ta hänsyn till denna kritik. Den mer generella definitionen som presenterats tidigare av Frykman (2001:19) i kombination av Cohens (1997) offerdiaspora är, trots den kritik Kalra et al framfört, den definition jag utgått ifrån i denna studie. Vidare är kravet om att immigranten ska vilja återvända något jag anser borde problematiseras, dock utifrån andra termer än de Kalra et al (2005) gör. Denna diskussion görs under avsnittet ’resultat och analys’.

6. Metod och material

Under följande avsnitt förs en reflektion och diskussion kring studiens metod och material. Avsnittet avslutas med en redogörelse av den vetenskapsteoretiska utgångspunkt studiens metod tagit ansats.

Den aspekt av mänskligt liv
ni står inför att studera
blir med största sannolikhet er egen
(John Forcone cit. efter Ely 1993:120)

6.1 Metodval

Det inledande citatet av John Forcone illustrerar något som den kvalitativa forskaren många gånger får erfara. I studier där forskaren möter människor, öga mot öga, sker något som blir mer än en praktisk metod. Ofta finner sig forskaren djupt engagerad i personens livshistoria och mötet blir således en del av hans egna livshistoria. Därav blir studien inte bara en djupdykning i den undersökta personens liv, utan också i sitt eget (Ely 1993:120).

Med en fenomenologisk intervju syftar forskaren ta del av människors enskilda och personliga upplevelser och tankar (Larsson 2010:53-54). Det fenomenologiska angreppssättet används ofta inom kvalitativa studier då det möjliggör en djupdykning i sökandet efter individernas uppfattning av sin egna livsvärld och verklighet (Kvale & Brinkmann 2009:42). Vidare förutsätter detta att intervjuaren förhåller sig naivt och öppet gentemot de vändningar och spår som kan uppkomma och således krävs att forskaren möter intervjupersonen utan någon förutbestämd mening av det undersökta fenomenet (a.a.:43,46). Jag har i denna studie ämnat undersöka personliga, subjektiva uppfattningar och upplevelser gällande identitet hos nyanlända i Sverige, varvid den halvstrukturerade fenomenologiska intervjun blev det mest lämpade valet som metod. Den halvstrukturerade intervjusituationen öppnar upp för både förbestämda frågor, men också ett flexibelt förhållningssätt. Varje intervjusituation har således varit unik, där jag fått möjlighet att ställa uppföljningsfrågor som varit specifika för just den intervjun.

I en intervjusituation uppstår naturligt en maktasymmetri. Kvale & Brinkmann (2009:49) uppmärksammar att maktasymmetrin inte nödvändigtvis syftar till ett utövande av makt från intervjuarens håll, utan istället till hur en intervjusituation i sin konstruktion medför maktasymmetri. Utöver denna strukturella maktasymmetri i själva intervjumetodens uppbyggnad, uppmärksammade jag ytterligare en ojämn maktbalans i

intervjusituationerna. Då personerna jag mött är nya i Sverige, och har begränsad kunskap om kulturen, normer och framförallt språket sätts jag i en maktposition varav språket kanske är den största bidragande faktor till denna. Jag lade fokus på att låta personerna få uttrycka sig med de ord de kunde, utan att jag fyllde i eller hjälpte till. Vidare bekräftade jag dem i stunder de hade problem att uttrycka sig och ämnade med detta skapa en trygg miljö. Jag var dock uppmärksam på inte bekräfta och uppmuntra själva utsagorna, utan snarare språkbruket.

6.2 Urval

På onsdagar har håller Röda Korset en 'Träffpunkt' vid folkets park i Malmö där nyanlända kan träffa etablerade svenskar för att lära sig språket, spela spel eller dricka kaffe. Detta blev ett forum där jag rekryterade respondenter. Vidare fick jag kontakt med en del respondenter via baristakurser jag anordnat under våren. Efter att de tre första intervjuerna hållits tillämpade jag ett snöbollsurval för att få kontakt med ytterligare respondenter. Larsson (2010:58,63) menar på att ett snöbollsurval kan användas då det är svårt att hitta respondenter och innebär att respondenter vidare förmedlar kontakt till nya potentiella deltagare. Till de respondenter jag bad föra frågan vidare fick de följande riktlinjer.

1. Intervjun ska kunna genomföras på svenska, om än staplande.
2. Personen ska vara mellan 16-35år
3. Personen ska vara aktiv på sociala medier
4. Personer ska vara eller ha varit asylsökande

Kravet att intervjun skulle kunna genomföras på svenska diskuterar jag längre ner under avsnittet 'Genomförandet av intervjuerna'. Åldersbegränsningen är motiverad utifrån de åldersgrupper som enligt statistik är mest aktiva på sociala medier (Internetstiftelsen i Sverige 2016), det sista kravet diskuterar jag kort nedan. Vidare, då jag fann svårigheter i att få kvinnor att ställa upp på intervjuer bad jag specifikt respondenterna att kontakta kvinnor.

Definitionen för asylsökande är enligt Migrationsverket (2017) en person som lämnat sitt land och söker skydd i ett nytt land. Utifrån detta tolkar jag det att personer som söker asyl därmed valt att ofrivilligt lämna sitt land. Under studiens gång har jag haft som tes att de som ofrivilligt lämnat sitt land därmed hyser en stark vilja att hålla kvar ett band till hemlandet. Med detta som utgångsläge såg jag att användningen av sociala medier,

diasporan och identitetsskapning skulle se annorlunda ut än om någon migrerat hit frivilligt, till exempel på grund av kärlek eller jobb. Vidare är tesen till största del grundad utifrån Cohens (1997:1) offerdiaspora, som karakteriseras av en splittring och trauma från hemlandet.

Respondenterna i föreliggande studie består av fem personer, varav fyra män och en kvinna. Ambitionen var till en början att urvalet skulle bestå av lika antal kvinnor och män då jag inte ville att könet skulle vara en faktor som påverkade utsagorna. Vidare fann jag det svårt att dels få kontakt med kvinnor men även i att få de att ställa upp. Många av de kvinnor jag var i kontakt med ville ställa upp, eller kände sig inte tillräckligt bekväma med sin svenska. Flera olika parametrar kan ha spelat en roll till detta. UNHCR (2017) rapporterar att utav de som flyr via medelhavet är drygt 60% män, och endast 16% kvinnor, resterande är barn. Vilket delvis kan förklara svårigheterna i att få kontakt med kvinnor jämfört med män. Vid studiens start var dock kontakten med potentiella deltagare jämnt fördelat mellan kvinnor och män. Efter flera avhopp från kvinnor, och därefter svårigheter att få tag på fler kvinnor som var bekväma med en intervjusituation, resulterade snöbollsurvalet i att männen i studien rekommenderade andra män. På grund av tidsbrist valde jag att gå vidare med intervjuerna med männen trots ojämn könsfördelning.

6.2.1 Respondenter

Enligt vetenskapsrådets etiska principer (vetenskapsrådet) har alla respondenter blivit informerade om att de kommer vara anonyma, i enlighet med detta har jag därför givit respondenterna ett annat namn. Jag har valt att använda namn som ligger nära deras riktiga namn.

Aisha, 23år, Syrien, Kvinna

Aisha kom till Sverige för 6 månader sedan. Hon kom till Sverige på grund av kriget och använder sociala medier dagligen.

Amir, 26år, Irak, Man

Amir har befunnit sig i Sverige i ca 1år. Anledningen till att han flydde till Sverige vill han hålla hemlig. Amir var politiskt aktiv på sociala medier då han kom till Sverige men använder idag de mest till att hålla kontakt med vänner och familj som befinner sig i Irak.

Said, 25år, Sudan, Man

Said har befunnit sig i Sverige i 2 1/2år och kom till Sverige på grund av förföljelse från staten. Han är dagligen aktiv på sociala medier och använder de ofta till att hålla kontakt med vänner och familj, men även för att posta bilder och uppdateringar om sitt liv i Sverige.

Ahmed, 33år, Sudan, Man

Ahmed har varit i Sverige i 1år och 7månader och flydde till Sverige på grund av fängsling och hot då han trädde ut ur Islam. Han använder mestadels sociala medier till att hålla kontakt med familj och vänner men är också aktiv i att lägga upp egna bilder och skriva statusuppdateringar.

Omar, 23år, Irak, Man

Omar har bott i Sverige 1år och 5månader. Han flyttade hit då hans pappa var jagad av regeringen. Han använder mest sociala medier till att hålla kontakt med pappan och vänner som fortfarande befinner sig i Irak.

6.3 Intervjuguide

Inför intervjuerna arbetades en intervjuguide fram, vilken vidare har omarbetats längs med vägen. Efter de två första intervjuerna upplevde jag brist på djupgående resonemang varvid en reflektion kring intervjuguidens upplägg uppstod. Svagheter jag uppmärksammade var ordningen på frågorna, hur vissa frågor var ställda och hur vissa saknades. Efter omarbetningen av intervjuguiden flöt intervjuerna på ett mer naturligt sätt, och öppnade upp för mer djupgående resonemang.

6.4 Genomförande av intervjuer

Intervjuerna har genomförts på lugna, nästan folktomma eller väldigt tysta offentliga platser såsom allmänna utrymmen på Malmö Live och grupprum på Malmö Högskola. Jag sökte lugna och tysta platser för att undvika störande moment och för att skapa en trygg plats där respondenten kunde prata fritt. Intervjuerna har spelats in med applikationen 'röstmemon' på Iphone och genom 'Quicktimeplayer' på min bärbara dator. Båda inspelningsprogrammen har använts parallellt under intervjuerna för att ha en extra uppbackning om något skulle gå fel. Intervjuerna varierade mellan 30-60minuter i längd och genomfördes under mars-april 2017.

Samtliga intervjuer genomfördes på svenska då jag ville undvika att använda tolk. Jag gjorde bedömningen att ett möte mellan mig och respondenten utan en tolk bättre kunde bygga upp en atmosfär av tillit, närhet och trygghet. Vidare undveks även att utsagorna filterades via tolken. Språkkunskapen varierade hos de olika respondenterna, den var som bäst ganska staplande och begränsad. Jag är medveten om att detta kan ha bidragit till att dynamiker såsom pauser, nyanseringar och ordval många gånger gått förlorade. Jag la därför istället extra fokus vid kroppsspråk och den allmänna stämningen under intervjun, och vägde in detta under bearbetningen av respondenternas uttalanden. Jag har till största möjliga mån försökt att ställa följdfrågor och bett personen förklara vad hen menat då jag märkt att språket brustit. Vid vissa tillfällen har detta dock inte räckt fram och jag har varit tvungen att fylla i ord som saknats eller omarbetat meningar för att de ska gå att tyda.

Under ett par intervjuer fann jag det svårt att få respondenten att reflektera och prata om sin identitetsuppfattning djupare. Detta kan ha berott på hur jag ställt frågorna, uppbyggnad av intervju, språkbarriärer, kulturella skillnader och missuppfattning av förväntningar på intervjun. Jag ändrade därför upplägget på intervjun efter de första intervjuerna, vilka frågor jag ställde först och hur jag formulerade mig. Jag fann att det då blev lättare att få fram mer djupgående resonemang och att intervjun följde en mer smidig linje. Ett idealt utgångsläge skulle ha varit att behandla de första intervjuerna som pilotintervjuer. Jag fann dock längs med studiens gång att en omarbetning och insnävning av de teoretiska perspektiven krävdes. Detta satte plötsligt de intervjuer jag trott saknat djup i ett nytt ljus och i kombination av de efterföljande intervjuerna med blev de därmed relevanta för studien.

6.5 Etiska överväganden

Då forskning bedrivs finns det alltid större eller mindre etiska aspekter att ta hänsyn till, framförallt i möten med andra människor där en konstant balansgång mellan vad som gynnar forskningen och vad som gynnar människor måste bevakas (Kvale & Brinkmann 2009:78). En fråga som är viktig att förhålla sig till är huruvida forskningen frambringar några konsekvenser för intervjupersonen. De respondenter jag mött i denna studie hade alla genomgått något mer eller mindre traumatiskt, inte minst en ofrivillig flytt från hemlandet. Westin (2001:81) förklarar hur personer som upplevt något traumatiskt kan sätta sig utanför denna händelse och modifiera sina minnen, ha svårt att prata om och sätta ord på det som hänt. De frågor som ställdes under intervjun rörde inte specifikt traumatiska händelser och eventuell tortyr som respondenterna utsatts för, dock härrörde

frågorna i livet i hemlandet, varför man flytt till Sverige och personlig identitetsuppfattning. Jag har därför inte kunnat utesluta att detta framkallat minnen eller känslor hos respondenterna. Att möta människor som befinner sig i en såpass sårbar situation, frambringar ett ansvar på mig som intervjuare och forskare. Stor varsamhet har använts som ledord under studien och frågor kring vad som är etiskt försvarbart är något jag löpande brottats med. Då jag valt att sätta respondenternas integritet och välmående före eventuellt bredare och djupare data, valde jag exempelvis att inte ställa följdfrågor kring ämnen jag märkte att personerna blev obekväma av eller inte ville prata om.

I enlighet med vetenskapsrådets forskningsetiska principer (vetenskapsrådet) fick alla deltagare information kring forskningens syfte, att de deltar frivilligt, att de kunde välja att avbryta intervjun, att de kommer vara anonyma, att allt material kommer hanteras konfidentiellt och att uppsatsen kommer att publiceras och vara tillgänglig för allmänheten.

6.6 Bearbetning av material

Nedan presenteras transkriberingsprocessen och tematiseringen av intervjuerna.

6.6.1 Transkribering

Vid transkriberingen har småord såsom 'ehm' och 'ah' undvikits att skrivas ner där jag gjorde bedömning att de inte var relevanta för innebörden av det som sagts. Larsson (2010:69) understryker att detta inom vissa discipliner kan vara helt otänkbart medan det inom medie- och kommunikationsvetenskap kan göras utan någon större nackdel.

Eftersom det funnits en språkbarriär har det vid tillfällen varit bristande grammatik, ofullständiga meningar och ord som använts i fel sammanhang. Under transkriberingen har jag då tagit i anspråk på vad som sagts före och efter den berörda meningen och således på ett rättvist sätt försökt frambringa vad personen sagt. Jag vill dock understryka att respondenternas svenska varit så pass god att det varit motiverat att genomföra intervjuerna på svenska.

6.6.2 Tematisering

Efter varje intervju transkriberats gjordes en tematisering där citat kategoriserades enligt följande: hur de håller kontakt med familj, hur de beskriver sig själv, hur de använder sociala medier, hur de pratar om dubbla kulturtillhörigheter och hur de pratar om människor från hemlandet som befinner sig i Sverige. Nästa steg i tematiseringen blev, efter att tre huvudteman till analysen gjorts, att kategorisera de citat som skulle användas under rubriker till de olika teman i analysen. Vidare är endast ett fåtal citat presenterade i arbetet.

6.7 Validitetsdiskussion

Inom samhällsvetenskapen mäts validitet inom alla stadier av forskningsprocessen. Från tematisering, planering, intervju, utskrift genom till analys, validering och rapportering (Kvale & Brinkmann 2009:267). Validitet i förhållande till metoden syftar således till huruvida det som avsetts mätas faktiskt mätts och om intervjun håller hög kvalitet (a.a.:264). Vidare förklarar Kvale & Brinkmann (2009:270) att validera är att undersöka sanningen. I en intervjusituation syftar detta till huruvida personens redogörelser är sanna för personen själv. Eftersom en personlig kontakt etablerats med tre av fem respondenter genom tidigare möten på Röda korsets träffpunkt, samt via baristakurser, vill jag våga bedöma personernas utsagor som sanna. Samtliga respondenter har visat på stort engagemang och öppet bemötande gentemot mig och studien. De har varit nyfikna och positiva samt tagit intervjusituationen på allvar.

Larsson (2010:77) redogör för hur brist på tillräckligt djupa och uppriktiga utsagor kan sänka validiteten. Som tidigare nämnt omarbetades intervjuguiden efter de första två intervjuerna. Vid den tidpunkten ansåg jag inte att intervjuerna varit tillräckligt djupa, vidare hade jag svårt att fullt ut relatera utsagorna till de område jag ämnat undersöka. Efter vidare omarbetning av de teoretiska perspektiven och intervjuguiden kunde intervjuerna ses i nytt ljus vilket ledde till att samtliga intervjuer blev helt relevanta för studien. Intervjuerna har istället kunnat befrukta och komplettera varandra utifrån de olika stadierna studien genomgått.

Larsson (2010:77) påpekar även att hög validitet kräver en tillräcklig fyllnad av materialet. Då ytterligare intervjuer inte ger någon ny kunskap om ämnet är det mättat (a.a.). Till denna studie har jag haft svårigheter att hitta respondenter. Detta har berott på bristande planering från min sida, på språkbarriärer samt svårigheter med att få personer att ställa upp. Jag anser dock att rätt personer med passande bakgrund, som uppfyller de krav jag satt upp i urvalet använts. Samtliga intervjuer har bidragit med relevant och givande empiri.

Kvale & Brinkmann (2009:91) förklarar att det finns en risk med en alltför empatisk och kärleksfull forskarroll, att forskaren då identifierar sig med respondenterna inte kan hålla professionell distans. Jag har funnit mig själv känna empati för respondenterna och detta har till vissa delar påverkat intervjusituationen, exempelvis i hur jag undvikit följdfrågor där jag märkt att personerna varit obekväma. Vidare anser jag, utöver detta, att jag kunnat hålla ett professionellt förhållningssätt som gynnat studien.

6.8 Vetenskapsteoretisk utgångspunkt

Metoden i föreliggande studie har utgått från en fenomenologisk vetenskapsansats, vilken innebär att synen på kunskap är att det individen redogör för som sin verklighet också är det relevanta och sanna (Kvale & Brinkmann 2009:42). Fenomenologin utgår från individens livsvärld vilken är den värld som ter sig i vardagslivet (a.a.). Det handlingar vi utför genom koncept, tankar och idéer som vår livsvärld utgörs av är de som är meningsfulla, vidare ses handlingar som medvetna och utförda genom intention (Stanford 2013). Således kräver individens handlingar och livsvärld inga förklaringar, utan ses som helt bestående utifrån individens perspektiv (Kvale & Brinkmann 2009:44).

Inom fenomenologin är den kvalitativa intervjun den metod som vunnit störst kraft. En intervju tillåter forskaren att på ett tillfredställande och djupgående sätt studera och undersöka individers livsvärldar (a.a.:41). I en fenomenologisk intervjusituation ska forskaren i den mån det är möjligt lägga åt sidan de förförståelser och hypoteser hen möjligen har och istället öppet förhålla sig till respondenterna och deras utsagor (a.a.:68). Då individens utsagor ses som relevanta får forskarens egna förståelser och kunskap kring ämnet inte gå före detta. Öppenhet och lyhördhet är ledord. Att förhålla sig utan förförståelser i en intervjusituation är dock en komplex fråga. En människa består av hennes tidigare upplevelser och det är således svårt att påvisa att man gått in i situationen utan förförståelser. Det är således relevant att fråga sig om det överhuvudtaget går att resonera om ett förhållningssätt fritt från förförståelser (Ely 1993:62). Mitt förhållningssätt har därför varit att utifrån bästa förmåga lägga åt sidan hypoteser och föreställningar och öppet gå in i intervjusituationen.

7. Resultatredovisning och Analys

I det här avsnittet presenteras analysen av empirin och resultatet av denna. Avsnittet är uppdelat i tre teman.

Life doesn't make any sense without interdependence.

We need each other,
and the sooner we learn that, the better for us all

(Erik Erikson)

7.1 Digital diaspora, hybrida identiteter och integration

Det digitala nätverkssamhällets förutsättningar för identitetskapning och integration

Jag kommer i detta avsnitt använda begrepp så som 'svensk' och 'svenskhet'. Dessa är komplexa och snåriga termer, således följer nedan en klargöring av begreppen.

Bernhard Peters (2003:13) frågar sig själv om det är möjligt att tala om en identifikation till en nationell respektive etnisk identitet då det inte finns en sammanhållen och homogen identitet att definiera. Jag tar vid i den diskussion som fördes kring etniska identiteter under avsnittet 'teoretiska perspektiv' och kommer därför genomgående i studien förhålla mig till 'svensk' och 'svensk kollektiv identitet' som ett begrepp som är relevant i kontexten av diaspora och immigranter. Vidare ser jag den som en levande process vilken definieras utifrån hur individerna upplever den. En svensk kollektiv identitet behandlas således inte som deterministisk. Respondenternas egna upplevelse och bild av en svensk kollektiv identitet, samt hur respondenterna uppfattar andra definiera den, är den jag utgår från som existerande och relevant.

Digitala medier har möjliggjort och förändrat skapandet av en tillvaro där en immigrant kan leva väl i en diaspora (Bustamante 2010:179). Vidare har Bustamante (2010:179) fastslagit att digitala diasporor är en identitetsskapandeprocess där kontakten till hemland och familj är en stor del av denna process. Digitala medier kan bidra med känslan att de stora fysiska avstånden till hemlandet minskar och istället känns nära (Ros 2010:25). Samtidigt öppnar digitala medier upp en möjlighet att skapa sociala nätverk och kontakter även i den fysiska världen i det nya landet och kan fungera som en länk, inte bara till jobb och utbildning, utan även till sociala kontakter och nätverk (Bustamante 2010:180-181; Ros 2010:25). Detta är i sin tur ett steg i integrationsprocessen och kan öppna upp för både

social inkludering och etablering i samhället. Brinkerhoff (2010:42) understryker att digitala medier, och en digital diaspora, kan bidra till en lyckad integrationsprocess. Deltagandet i det svenska samhället blir en positionering gentemot en svenska kollektiv identitet där individen i en ständigt pågående process förhåller och positionerar sin identitet. Flera av respondenterna i den här studien redogör för hur de använder sociala medier för att komma i kontakt med just organisationer, med etablerade svenskar och med människor från sitt eget hemland som numera bor i Sverige. Sociala medier har för många av dem blivit ett medvetet använt verktyg vilket inger en känsla av att enklare bli en del av det svenska samhället. Ahmed pratar om sociala medier som ett verktyg till sin integration.

Vi kan använda sociala medier. Att säga vad händer, det är bra för integration också. När dom har sån grupp, Facebookgrupp. Dem tycker att hjälpa invandrare, det blir bra. [...] När vi hjälper dem äldre att odla, eller städa jag tänker att vi kan, dom kan. Ja det är bra för vår integration. (Ahmed)

Ahmed förklarar att han genom sociala medier fick kontakt med organisationer som arbetar med integration och hur han vidare genom denna organisation kom ut till äldre och hjälpte dem med att städa och odla. Han visar på hur han medvetet tänker på sociala mediernas möjlighet till att hjälpa honom med integration. En annan respondent vittnar om liknande medvetenhet.

Social media alltid försöker med integration med svenska människor, det finns. Jag läser många nyheter om massa jobb, studiecirkel. Jag var i Malmö högskola igår, hur man kan registrera sig till universitetet. Sociala medier hjälper oss för att veta var vi ska gå, vad vi ska göra. (Aisha)

Aisha är själv väldigt aktiv i sin egen integration och har därför letat upp organisationer och aktiviteter som kan gynna hennes etablering i Sverige. Hon berättar här hur hon genom sociala medier kommit i kontakt med och vidare besökt Malmö Högskola för att få information kring hur man registrerar sig till kurser och program. Användning av sociala medier har således möjliggjort för både Ahmed och Aisha att finna ett sammanhang att medverka i utanför den virtuella världen och de redogör båda för hur detta positivt påverkat deras integration. De möten de fått med etablerade svenskar och kontakt med skola och utbildning blir ett steg till ökad kännedom om språk, kultur och traditioner.

Samtliga respondenter visar på en stark vilja att bli känd med det svenska samhället, och det som de identifierar som svensk kultur och svenska traditioner. Att få en kännedom om just kultur och traditioner verkar vara en viktig aspekt för studiens respondenter för att få ”tillgång” till och inkluderas i den svenska identiteten. De positionerar sig gentemot den svenska kollektiva identiteten och identifierar vad som krävs för att de ska känna denna inkludering. Vid frågan vad de anser gör någon till svensk svarade majoriteten av respondenterna i denna studie att det är då man känner till kultur, traditioner och språket. Att således komma i kontakt med etablerade svenskar som kan introducera dem till kulturen blir väsentlig för att de senare ska kunna inkludera sig själva i den svenska kollektiva identiteten. Ahmed talar om hur han ser på möjligheten att bli en del av den svenska kontexten.

Att vara svensk ja. Jag nu lära känna, jag är inte svensk. När jag blir svensk, jag tänker att svenskar acceptera mig. Jag måste tänka samma som dom tänker. (Ahmed)

Ahmeds inställning till att bli en del av Sverige är baserad på huruvida etablerade svenskar accepterat honom som svensk eller inte. Vidare påpekar han måste ”tänka som de tänker” för att kunna bli svensk. Ahmeds uttalande visar på hur han, inte bara strävar efter utan fullt ut vill införliva det han betraktar som ’svenskheten’ till sitt sätt att tänka och vara. Det är hans måttstock för att kunna bli en del av Sverige. Hans identitetsskapandeprocess förhålls till vem han själv anser sig vara och vad han anser den svenska kollektiva identiteten vara. Genom både Aishas och Ahmeds användning av sociala medier har de funnit sammanhang där de kunnat interagera med och möta det svenska samhället genom etablerade svenskar. Benitez (2012:1443) påpekar att ’uppkopplade migranter’ i sig är ett aktivt handlande. Vidare redogör Laguerre (2010:55) för hur sociala medier kan vända isolation till deltagande. Digitala medier, däribland sociala medier, är till sin uppbyggnad skapade för att uppmuntra till aktivt användande. Sociala medier kan då genom aktivt användande bidra till just det Laguerre pratar om, ett deltagande som i sin tur kan resultera i inkludering. Här stödjer tidigare forskning (Alam & Imran 2014) samma idé, där immigranter visat på hur en aktiv användning av sociala medier bidragit till större social inkludering och integration. Aisha och Ahmeds aktiva användning visar på liknande sätt hur ett aktivt användande av sociala medier skapat möjligheter och öppningar till att bli en del av den svenska kontexten. Vidare innebär detta inte per se att ett passivt användande av sociala medier innebär exkludering, eller sämre integrationsprocess. Omar berättade under

intervjun att han varje morgon brukar ringa sin kompis, Aisha som också medverkat i denna studie, och fråga henne hur dagens schema ser ut. Han själv orkar inte engagera sig online för att hitta aktiviteter utan förlitar sig på att Aisha gör detta. Det visar på att flera alternativa vägar finns, även om sociala medier faktiskt kan vara ett användbart verktyg i både processen och förhandlandet av en svensk kollektiv identitet, och även som möjliggörande till fysiskt deltagande i samhället.

Laguerre (2010:51) redogör för hur en digital diaspora, trots förankring i det digitala, inte kan förstås frikopplad från den fysiska världen. Således måste de nätverk och uttryck som syns online förstås växelvis med det som sker i den fysiska världen. Detta i sig möjliggör en mer komplex identitetsskapningsprocess (Alonso & Oiarzabal 2010:8). Genom de digitala nätverken kan en individ på så vis förhålla sig till både den kontext och identiteter som finns i hemlandet, men också till nya sammanhang och kollektiv som finns i det nya landet (Brinkerhoff 2010:41). Detta öppnar upp möjligheten till en hybrididentitet (Sackmann 2003:4). Vidare möjliggör det digitala nätverkssamhället kontakt mellan de olika knutpunkterna, de olika kollektiven och grupperna och att de kan befinna sig nära varandra (Castells 2004:4). Hemlandet och det nya landet förs nära och avståndet kan plötsligt kännas oväsentligt i stunden (Ros 2010:25). För en immigrant kan förhandlandet med de kollektiva identiteterna i hemlandet hen tidigare identifierat sig till innebära att man tvingas se sig själv på ett nytt sätt. Individens omständigheter har förändrats och därmed även de premisser för vilka de olika identiteterna upprätthållits. Detta i sig leder till omförhandling inom kollektivet. Said berättar om hur kollektivet han identifierat sig till i hemlandet ser på hans flytt till Sverige.

På Facebook om jag tagit själv, selfie, så dom skriva lite roligt, du har glömt Sudan. Det är mycket sol där, förstår du. Så dem skriver, du har bytt färg också. Ibland också när jag tar foto på is, det kommer mycket att dem säger, du har glömt allt varmt här. Du kan inte komma tillbaka till ditt liv i Sudan. (Said)

Said får höra av sina vänner i hemlandet att de nu betraktar honom som utflyttad, att han inte kan komma hem då han integrerat sig med kulturen i Sverige. Även om hans vänner har en skämtsam underton visar det på hur gruppen omförhandlar sin kollektiva identitet. Interaktionen mellan Said och vännerna visar tydligt hur denna identitetsprocessen kan se ut. Jenkins (2008:9) förklarar att det inte finns några förutbestämda avskiljningar i ett kollektiv utan istället hur dessa ständigt omförhandlas. Vidare är en stor del av

identitetsprocessen det som sker i mellanmännsliga interaktioner och i den bild andra människor har av en. Vem man umgås med, och vilka man inleder relationer med säger något utåt om vem man som individ är. Medlemmarna tvingas således tämja och förhålla sig till de avgränsningar de tidigare satt upp och samtidigt reflektera över hur gruppen uppfattas utifrån (a.a.:71,135). Said har genom flytten till Sverige förändrat premisserna till den kollektiva identiteten och genom att visa att han fortfarande vill vara en del av den blir det viktigt för gruppen att beakta hur andra ser på kollektivets identitet. För Said innebär interaktionen med kollektivet i Sudan i förlängningen således inte endast omförhandling med just den specifika identiteten, utan också omförhandling av sin personliga identitet. Vännerna i Sudan har visat för Said att de ifrågasätter hans identitet som Sudaner vilket tvingar Said att göra detsamma.

Samtidigt redogör Said under intervjun att han själv brottas med vilka premisserna den svenska kollektiva identiteten går efter. Detta positionerar Said i en gråzon, ett mellanläge, där han inte längre fullt ut räknas in i den sudanesiska identiteten men inte heller inkluderar sig själv i den svenska kollektiva identiteten. Samtidigt visar Said en stark önskan på att vidhålla traditioner och kultur från Sudan och hur de är en stor del av hans personliga identitet. Vidare påpekar Said att mycket av det som tidigare utgjort en stor del av hans självbild är sådant han tvingats ge upp, eller omförhandla. Exempelvis berättar han att han tidigare studerat och arbetat med naturmedicin, något han älskat. Sedan ankomst i Sverige har han dock varit tvungen att lägga dessa praktiker åt sidan. Frykman (2001:23) förklarar att hemlandet efter en migration ofta kan vara en plats till vilken individen känner stor känslomässig förbindelse. Said berättar vidare under intervjun att han ofta tänker på sina syskon då han äter middag själv, och att han ofta önskade han var i Sudan med dem. Vidare håller Said kvar vid många traditioner från sitt hemland och berättar hur han varje vecka möter andra sudaneser, att de tillsammans dansar till traditionell musik och äter traditionell mat. Under en sudanesisk kulturdag i Folkets Park i Malmö blev han representant för sin specifika folkgrupp från Sudan.

När komma till kulturdag från Sudan jag måste göra specialdans från Sudan, jag måste ta specialkläder och måste också prata i samma dialekt. (Said)

Said visade på stor glädje och stolthet då han pratar om denna specifika händelse. Jonas Stier (2003:95) hävdar att det vid större livshändelser eller brytpunkter är då identiteten utvecklas och blir starkare, att dessa blir ett språngbräde till personlig utveckling. Suids

situation och flykt från Sudan påpekar han själv varit en känslomässig resa och något som tvingat honom att omförhandla sin identitet. Peters (2003:18) visar på hur en migration faktiskt kan stärka en kulturell och etnisk identitet, vilket verkar vara det som skett för Said. Said visar upp en komplex och rik identitetsskapandeprocess i sina förhandlingar och förhållningssätt gentemot en kollektiv hybrididentitet som svensk-sudanes.

Att omförhandling som resulterar i en hybrididentitet kan vara en positiv upplevelse för migranter är något flera respondenter i föreliggande studie redogjort. Många vittnar om hur kontakten med Sverige och ett kulturellt annorlunda samhälle gett dem perspektiv på sin egna identitet. Ett citat från Ahmed illustrerar detta.

Det blir addera inte ta bort. Jag har min kultur, min gamla kultur också jag kan addera med den nya kulturen, och detta är bra för mig. Jag tänker att det är jättebra.
(Ahmed)

Ahmed pratar om hur ett tillägg av den kultur han mött här i Sverige är ett positivt förhållande. Han tydliggör även att han inte är intresserad av att ta bort sin gamla kultur. Den nya kulturen blir istället ett positivt omförhandlande och nytt förhållningssätt i den personliga identiteten, tillsammans bildar de olika kollektiva etniska identiteterna en hybrididentitet. Jenkins (2008:122) redogör för hur den etniska identiteten skapas och omförhandlas över gränser, och hur den upprätthålls genom särskiljning. Ahmeds citat visar på hur han genom att särskilja de olika kulturen också upprätthåller skiljegränser och på så vis skapar just den omförhandlingen. Amir är en annan respondent som berättar att han anser det är ett positivt utfall att mixa de båda kulturen och identiteterna.

Jag pratar om min idé (bild) om mitt hemland, jag gillar det mycket. Men jag blandar det också med mitt svenska liv. Ja, jag tror jag fick bra resultat från den här mixen.
(Amir)

Amir vittnar om samma scenario som Ahmed. Genom att lägga till ytterligare en kulturell identitet anser de att en mer positiv och rikare helhet kan skapas. Genom Amir och Ahmeds uttalande ovan kan vi se hur en hybrididentitet är en positiv upplevelse för dem. Det är i mötet mellan identiteten i en diaspora, och den nya identiteten i en svensk kontext som just denna hybrididentitet uppstår. Jag har tidigare redogjort för hur digitala medier är användbart vid social inkludering och integration (Bustamante 2010:180-181; Ros 2010:25)

och för hur den digitala diasporan är en viktig förutsättning för en hybrididentitet (Brinkerhoff 2010:41). Sett till föreliggande studie och respondenternas utsagor pekar det på att sociala medier kan vara ett verktyg som i aspekten av identitetsskapning i en diaspora är en bidragande faktor till lyckade hybrida identiteter. Vidare finns det med all säkerhet andra medverkande faktorer som bidragit till detta utfall. Digitala medier såsom sociala medier verkar dock inneha en stor roll för vidhållandet av kontakt, och medlemskap i kollektiv i hemlandet vilket jag återkommer till nedan, och således kan de antas spela stor roll även i skapandet av en hybrididentitet, där den digitala diasporan är en stor del i möjliggörandet av denna.

7.2 Digitala verktyg som länken till hemlandet

Hur det digitala nätverksambället möjliggör en digital diaspora

Den digitala eran har ökat möjligheten till att leva i en diaspora (Alonso & Oiarzabal 2010:11). Genom digitala medier kan immigranter skapa och hålla kontakt med hemland och familj. Att förstå en immigrant som en 'uppkopplad immigrant' (Benitez 2012:1443), är en viktig aspekt då det gäller migration i modern tid. Jag vill våga påstå att det skulle vara svårt, om inte omöjligt, för migranter att hålla sådan nära och löpande kontakt med hemlandet och familj utan digitala verktyg. De möjligheter till direktkommunikation via exempelvis videosamtal som digitala medier ger, är utifrån en diasporakontext svår att konkurrera med. I denna studie har samtliga respondenter redovisat för hur de via digitala medier håller kontakt med familj och vänner som är kvar i hemlandet. Samtliga respondenter berättar att detta är en del av deras daglig rutin och att kontakten med familj och vänner som befinner sig i hemlandet är väldigt viktig för dem. En av dessa är Omar.

Ja, vi brukar prata på mobilen, med pappa. Kanske varje dag. [...] Vi prata om hans situation där, hur han bor där, vad han gör. Också han fråga oss vad vi gör här.

(Omar)

Omar förklarar att han håller kontakt med sin pappa varje dag, och hur de samtalar om vardagen, uppdaterar varandra om hur dagen fortlöpt och om vad som händer i livet där de bor. Via den dagliga kontakten minskar avståndet och alla parter får en möjlighet att medverka och vara en del av den andres vardag, något som fler respondenter i denna studie visat på. Just möjligheten att delta i vardagen är något många tar till vara på. Alonso &

Arzoz (2010:73) sätter diasporan i en historisk kontext och menar på att de nya möjligheterna till att ha en interaktiv, visuell kontakt som väldigt mycket liknar ett möte i den fysiska världen helt och hållet har förändrat villkoren för en diaspora. Innan Internet var en tid av lång väntan på till exempel brev som skickades med båt, och som redan var utdaterade då de väl kom fram (a.a.). Digitala verktyg ger således inte bara en smidigare och mer uppdaterad kommunikation, utan minskar också det upplevda avståndet mellan hemlandet och det nya landet (Ros 2010:25). Aisha är en annan respondent som vittnat om detta.

Ja, för det första jag kan ha kontakt med dem. Andra, vi kan veta vad vi kan göra där i mitt hemland. Vi kan också begränsa distans mellan oss. Vi känner att dom inte längre är så långt bort. (Aisha)

Det minskade upplevda avståndet Aisha talar om är något som är signifikativt för en diaspora i en digital era. Ser vi åter till Castells (2004:4) redogörelse för hur de olika knutpunkterna i ett digitalt nätverkssamhälle aldrig är långt ifrån varandra, är just Aishas redogörelse själva essensen av detta. Möjligheten att interagera med människor som befinner sig långt ifrån en själv, på ett sätt som om de befann sig i ens närhet, är det som karakteriserar det digitala nätverkssamhället. Det blir inte bara ett möjliggörande till kontakt med teoretiskt sett vem som helst som är uppkopplad, utan något som också utmanar nationella gränser. Vi är alla immigranter i den digitala eran, lyder det inledande citatet till denna uppsats. Då inga gränser finns, har vi heller inget land vi kan befinna oss inom gränsen för (Alonso & Arzoz 2010:70). Detta öppnar upp för ett transnationellt förhållningssätt där interaktion över gränser inte hålls tillbaka av de olika nationella ramar som finns (Nedelcu 2012:1340). Det är i en sådan kontext en digital diaspora med kontinuerlig kontakt med hemlandet kan frodas.

Flera av respondenterna vittnar om hur de nyttjar funktionen 'live-sändning' som finns på Instagram och Facebook. Funktionen möjliggör live-sändning av videos samtidigt som ens följare och vänner kan skicka kommentarer, en funktion som uppmanar till interaktivitet. Said berättar exempelvis att han sänt live från Malmö Festivalen och från olika fester efter begäran från hans vänner i Sudan. Vidare brukar han göra kortare live-sändningar där han pratar och svarar på frågor om Sverige med vänner i Sudan. Att ha en förståelse av att det som sker online också sker på en fysisk plats är viktig, menar Mainsah (2014:116). De filmer Said visar kan således samtidigt som de skapar och upprätthåller en

kontakt med hemlandet via en digital sfär, också förstås som en positionering i den svenska kontexten, på en fysisk plats. Laguerre (2010:55) menar på att digitala medier på olika sätt bemyndigar immigranter att ta plats och underbygger deltagande till större grad än tidigare. Genom att filma och visa upp 'sitt Sverige' för personer i hemlandet kan Said på så sätt ta plats och delta i en svensk kontext. Aguirre & Davies (2015) och de Leeuw & Rydin (2007) har visat på hur produktion av mediematerial blir viktiga som verktyg för personliga uttryck och förståelsen för sin omvärld. Filmerna kan således ses som ett uttryck i Saids förhandling om en identitet i Sverige, samtidigt som han inför vännerna i Sudan positionerar sig i den svenska kontexten. Hans identifikation till en svensk kollektiv identitet blir då en förhandling mellan dels den fysiska plats han befinner sig på där han skapar ett deltagande och position, men också i den digitala sfären där den svenska kollektiva identiteten förhålls till hans vänner och de kollektiva identiteterna han tidigare varit en del av. Vidare är Saids filmer en uppvisning i hans hybrida identitetsskapande och de möjligheterna som finns i en digital diaspora.

Jag har hittills redogjort för diaspora uttryckt genom mediematerial och genom kontakt med familj i hemlandet. Vidare är en viktig aspekt av att leva i en digital diaspora att vidhålla ett band till hemlandet genom att etablera kontakt med andra som lever i diaspora. Här skapar tillgång till internet enorma möjligheter. Nätverk, grupper och forum på internet blir ett sätt att förenas i en diaspora och på så vis leva kollektivt i denna online (Brinkerhoff 2010:39). Said berättar om ett nätverk online han är medlem i.

Ja, jag har många grupper. Exempel nationalgrupp, dem alltid skickar gamla foton från Sudan. Och också grupp om fotboll. Att dem skickar alltid nya information från Sudan på Facebook. (Said)

Genom en grupp på Facebook får Said möjligheten att upprätthålla ett band till hemlandet via bilder och information om Sudan. Vidare hävdar Brinkerhoff (2010:40) att möjligheten till en digital diaspora är en viktig aspekt då det kommer till identitetsskapande, solidaritet och en känsla av närhet och kontakt med hemlandet. Hon påpekar också att möjligheten till och upprätthållandet av diasporor inte ska underskattas. Diasporor har visat sig viktiga för immigranter och genom dessa kan immigranter få möjligheten att omförhandla och förhålla sin identitet till de nya omständigheterna och den nya kontext de befinner sig i (a.a.). Said visade löpande under intervjun att kontakten till hemlandet på många olika plan var en viktig del i byggandet av ett liv i Sverige. Hans regelbundna kontakt med familj,

tillhörighet och medlemskap i gruppen i Malmö med andra Sudanese, och olika grupper och nätverk online fungerar alla som forum där han kan omförhandla och stärka sin identitet. Det digitala rummet, fritt från gränser och rum, blir här ett forum där Said kan omförhandla och testa sin identitet. Jämfört med den kollektiva identitet Said tidigare förhållit sin identitet till, den som utgörs av hans vänner och sammanhang i Sudan, ges grupperna och forum på internet istället större spelrum och möjligheter till att förhandla och omförhandla identiteten. Den nationella gruppen på Facebook Said är medlem i utgörs av medlemmar från Sudan som bor och vistas runt om i hela världen. Således är de gränser och förhållningar som satts upp gällande vilka som inkluderas rymligare än den kollektiva identitet han befann sig i med sina vänner i Sudan, som vännerna visade behövdes omförhandla då Said flyttat till Sverige. Ett forum likt det Said är medlem i på Facebook är inte lika uppbundet av starka gränsdragningar eller krav, i princip vem som helst kan medverka i det, som de kollektiv hans vänner i Sudan utgör och ett sådant forum kan således skapa utrymme för Said att leka och testa gränserna i hans omförhandling av sin identitet som sudanes.

Bland de definitioner Robin Cohen (1997) kartlagt av olika diasporor är det främst 'offerdiasporan' jag utgått ifrån. Inom ramen för denna diaspora är ett krav att en stark önskan till hemlandet ska finnas. Förståelsen för diasporan utifrån detta perspektiv ser att flykten innebär ett trauma, en ofrivillig flykt från hemlandet med en önskan om att återvända hem (Cohen 1997:1). Khayati & Dahlstedt (2013:82) redogör för en diskussion som inom forskningsfältet cirkulerat kring just definitionsramarna för en diaspora. De lyfter hur det faktum att förståelsen för migranten i en offerdiaspora utgår från kravet att migranten ska vilja återvända hem borde nyanseras och istället sättas i kontexten av ett alltmer transnationellt och globaliserat samhälle. Utifrån denna diskussionen vill jag föra in ett citat från respondenten Omar.

Ja men, man alltid remember (komma ihåg) ens kompisar eller ens hem men efter allt i Irak jag vill inte gå tillbaka där. För att slösade bort många år, många år går för no reason (ingen anledning). [...] Jag tror om jag ska ha en beslut från migrationsverket att bo här i Sverige, jag ska inte gå tillbaka där. [...] Så jag tror här är min dröm.
(Omar)

Omar påpekar här att han inte har någon önskan att återvända. Vidare under intervjun förklarar Omar att även om problemen i hans hemland löser sig vill han inte vill återvända.

En annan del av ett liv i en diaspora är att vilja vidhålla ett band till hemlandet (Frykman 2001:19). Hur detta band ska se ut är något jag ytterligare anser i kontexten av ett globaliserat och transnationellt samhälle bör omförhandlas. Omar förklarar under intervjun att han inte har någon stark koppling till traditionella irakiska vanor, då hans pappa bidragit med en europeisk tradition till hemmet. Vidare håller han dock kontakt med Irak genom att regelbundet ta del av nyheter och daglig kontakt med sin pappa. Han berättar att han bor tillsammans med sin familj och kusiner och att de brukar ha middagar med traditionell irakisk mat och att han brukar gå på arabiska restauranger runt om i Malmö. Det syns en vilja hos Omar att upprätthålla någon typ av identifikation och kontakt till hemlandet, även om han hävdar att just den traditionella kulturen inte är något han anser vara viktig. Samma resonemang för han då jag frågar honom om hans definition av att vara svensk. Han förklarar att hans bild av att vara svensk är att ha svenskt pass, att kunna språket och kan leva i fred. Till skillnad från de andra respondenterna som alla uteslutande talade om att lära känna kulturen och traditioner nämner inte Omar någon gång under intervjun att detta skulle vara viktigt för honom. Omar förklarar att han inte känner en djupare koppling till irakiska traditioner då han vuxit upp med ett europeiskt förhållningssätt. Om vi sätter detta i en transnationell, global kontext kan det ses som ett symptom på en globaliserad värld. Omars ytliga koppling till etablerade nationella traditioner kan ses som ett symptom på hans uppväxt med en global förankring. Samtidigt undrar jag om detta bidragit till att Omar anser ett pass och möjligheten att leva i fred vara de viktigaste hållpunkterna för ett liv i Sverige. Globalisering av kultur har blivit starkt påverkat av digitala teknologier (Hart 2009:230). Castells (2009:116-117) för vidare en diskussion kring hur kultur genom globalisering och digitala verktyg kunnat flöda fritt och därför blivit mer synlig men också att samhällen kunnat ha mer utbyte av kulturer. Ett transnationellt spektrum kan här ge ytterligare anledning till minskad förankring i nationella traditioner då hela världen potentiellt kan vara tillgänglig via exempelvis en dator. Att Omar inte visar intresse i att flytta tillbaka kan utifrån ljuset av detta då möjligen vara grundat i att han genom det globaliserade och transnationella samhället blivit bekväm med andra kulturer. Utifrån Omars utsagor innebär det inte att nationer eller nationella gränser är oväsentliga, tvärtom då han lyfter svenskt pass som en viktig del i att bli svensk. Möjligtvis är de traditionella och kulturella vanorna något som genom ett transnationellt samhälle kunnat bli uppmjukade och omförhandlade. I en transnationell och globaliserad tillvaro bör Omar ändå kunna klassas som en del av en diaspora, trots ointresse att vilja flytta tillbaka och vidhållande av traditionsbundna vanor. Jag vill understryka att vikten av att kunna placera

Omar i en diaspora till största del handlar om omförhandlingen av begreppet diaspora, snarare än vikten av att just Omars personliga situation ska förstås utifrån en diaspora. Vidare vill jag också belysa medvetenhet i att den genomförda intervjun med Omar bara precis skrapat på ytan av ett så pass komplext ämne som identitet. Ytterligare fördjupande intervjuer skulle behöva ske för att vidare kunna resonera kring definition och omförhandling av diaspora.

7.3 Digital splittring

Det digitala nätverkssamhället som exkluderande

De digitala verktygen och nätverkssamhället utgör i många fall en möjlighet till social inkludering genom byggandet av nätverk. Dock är det viktigt att i denna kontext lyfta hur de digitala verktygen även skapar en exkludering av de som inte har tillgång till eller kunskap kring hur verktygen kan användas. Castells (2001:247-271) talar om digital splittring som en ojämställdhet på internet och redogör för olika anledningar till denna. Bland annat pratar han om kunskapsgap, språkbarriärer, ojämlik tillgång till medel, åldersbarriärer och etniska skillnader. Jag kommer i förhållande till min empiri att belysa tre av dessa; språk, tillgång och kostnad.

Alla respondenter i denna studie är personer med mycket driv, med tillgång till medel och stor möjlighet till förverkligande. Den digitala splittringen är således inte aktuell att tala om i kontext de befinner sig i nuläget, i Sverige. Med undantag gäller detta språket, vilken jag återkommer till. Dock anser jag det vara relevant att belysa hur respondenterna talat om situationen i hemlandet och hur övergången och tillvaron i ljuset av detta ser ut i Sverige. Gemensamt i alla utsagor, med undantag för Omar, är att tillgång och kostnad var ett hinder i användningen av internet och digitala verktyg såsom datorer och smarttelefoner i hemlandet. Flera redovisar om långsamt och dyrt internet och att de endast hade tillgång till internet via skola eller bibliotek. Det uppstår då ett gap i kunskap och tillgång vilket kan leda till ojämlikhet. I det globaliserade och digitaliserade samhället vi i Sverige skådar, som på många plan kräver just kunskap och tillgång för att fullt ut bli inkluderad i, leder detta till ojämlikhet. De immigranter som inte är bekväma med digitala verktyg kan vid ankomst till länder likt Sverige till följd av detta hamna utanför eller lida av en långsammare integration och social inkludering. Brinkerhoff (2010:40) har påvisat att digitala medier är viktiga för möjliggörandet av identitetsskapande och solidaritet. Vidare är digitala verktyg även en

förenkling av vardagen genom exempelvis banktjänster online, kontakt med myndigheter, organisationer och etablerandet av sociala kontakter (Alam & Imran 2014:357). Said är den av respondenterna som inte var helt bekant med användning av digitala verktyg innan ankomst till Sverige.

Innan till exempel jag har inte social, jag kan inte träffa många människor. Också i datorn innan, jag kan inte jobba i datorn. Här jag har lärt datorn och gå in till, till exempel till Google och hitta det jag vill på internet. (Said)

Said berättar att han inte visste hur man använde en dator innan han kom till Sverige. Vidare pratar han om att kunskapen kring just internet och att användning av en dator möjliggjort för honom att söka information och till att bli mer social. Samtidigt som de andra respondenterna redogör att de varit mer bekanta med digitala verktyg förklarar de samtidigt för hur deras användning ökat markant sedan ankomst i Sverige. Utöver de möjligheter som redogjorts för tidigare gällande identitetsskapning och möjlighet till diaspora genom digitala verktyg, är en kännedom kring hur digitala verktyg kan användas till vardagliga sysslor såsom bank och jobb ytterligare en dimension till lyckad integrering. För att fullt ut kunna nyttja digitala medel på detta vis kräver det samtidigt en kunskap i språket. Alam & Imran (2014:356) påpekar att just språket är en av de största barriärerna då det kommer till social inkludering och integration genom internetanvändning. Många av respondenterna lyfter, utifrån flera olika aspekter vikten av att kunna språket. ”Språket är nyckeln till allt”, förklarar Aisha. Omar förklarar vidare att han vid ankomst till Sverige försökte hitta grupper på Facebook där han kunde möta etablerade svenskar och lära sig språket, men på grund av att han inte kunde svenska ännu hittade han inga grupper. ”De fanns inga grupper som skrev på arabiska”, förklarar han. Således kan sociala medier i den aspekten istället för hjälp till integrering fungera som ett hinder. Här blir oförmågan att använda sociala medier en källa till exkludering. Idag finns det dock på samtliga sociala medier en funktion som översätter till de flesta språk. Denna blir i ett sådant skede en viktig funktion för immigranter att nyttja fram till den punkt de blivit så pass bekväma med språket att de kan nyttja sidor och inlägg skrivna på svenska. Samtidigt verkar det vara viktigt för flera av respondenterna att ta ett ställningstagande på sociala medier i förhållande till vilket språk de använder. Aisha förklarar att hon använder just svenska när hon skriver på sociala medier, och motiverar med ”för att hon kan”. Likaså berättar Ahmed att hans vänner brukar överösa honom med kommentarer och önskemål om att han ska

översätta till arabiska då han skrivit något på svenska. Detta blir i sin tur ett aktivt ställningstagande och en tydlig identifikation i den svenska kontexten. Eftersom de respondenter jag mött är personer med möjlighet till att införskaffa både telefon och internet på telefonen, samt att de alla visar på motivation och drivkraft till att bli en del av den svenska kontexten, visas den digitala splittringen inte tydligt i kontexten de befinner sig i idag. Däremot anser jag det vara en viktig aspekt att belysa och en diskussion som är viktig att nyansera då det kommer till immigranternas användning av digitala medier.

---

8. Sammanfattning och diskussion

I detta avsnitt presenteras en sammanfattning av studiens resultat. Avslutningsvis förs en slutdiskussion och en kort reflektion kring vidare forskning.

8.1 Sammanfattning av resultaten

Resultaten i studien pekar på att digitala medier, där främst sociala medier, kan möjliggöra kontakt med etablerade svenskar och organisationer samt bli ett verktyg för integration och social inkludering i ett nytt land. Vidare är aktiv och medveten användning nyckelordet i denna aspekt. Sociala medier fungerar även som en stark länk mellan immigranten och familj och vänner i hemlandet och möjliggör således ett liv i en digital diaspora. Den digitala diasporan fungerar också som en framförhandling av hybrida identiteter som sker i mötet mellan den gamla identiteten och nya kollektiva identiteter. Respondenterna har visat sig vara positivt inställda till en hybrididentitet och vittnar att de gärna tar sig an den svenska identiteten jämsides med identiteten till hemlandet. Samtidigt visar resultatet på att ett transnationellt förhållningssätt gentemot nationer kan sätta diasporan i nya ljus och på så sätt uppmuntra till omförhandling av hur begreppet ska definieras, bland annat genom en nyansering av hur kultur och återflytt inte behöver vara lika starkt förankrade som det varit i diasporor historiskt sett. Vidare fördes en reflektion av digitala medier som exkluderande där tillgång, språk och kostnad kan stå i vägen. Detta kan i sig bidra till en långsammare integrationsprocess och ett socialt exkluderande. Då flera digitala plattformar erbjuder en översättningsfunktion, är det inget nämnvärt hinder för studiens respondenter. Resultatet pekar också på att mediematerial såsom bilder och live-videos kan vara en del i processen att inskriva sig och identifiera sig till den svenska kontexten.

8.2 Slutdiskussion

Emellanåt kan det te sig tämligen uttjatat att fortsätta prata om digitala och sociala mediers roll i vårt samhälle. Men den ständigt pågående debatten vittnar om relevans. Varför skulle vi fortsätta prata om något som inte är relevant? Forskningsområdet kring immigranter och digitala medier är i rörelse, och har varit sedan en tid tillbaka. Mycket forskning har gjorts, och mycket pekar på samma resultat; digitala medier spelar roll för etablerandet och byggandet av ett nytt liv som immigrant. Genom de respondenters utsagor jag fått ta del av vittnas det om den digitala uppkopplingens stora betydelse för kontakt till familj och hemland. Samtliga respondenter håller dagligen kontakt med sina nära och kära i hemlandet och redogör att detta är en viktig del av deras liv i Sverige. Kopplingen till hemland och familj utgör en stor del av *det de är*, och *vem de är*. Vidare användes de digitala medierna näst efter detta mestadels till att vara uppdaterade och aktiv i nyheter och politik i hemlandet. Det blev tydligt att de digitala medierna utgjorde det enskilt största verktyget till kontakt med hemlandet. På så vis blir förhandlingen med identiteten till hemlandet och förhandlingen i mötet med de nya identiteterna här i Sverige tydligt kopplat till de digitala medierna. Något som tidigare forskning också visat på. Alonso & Oiarzabals antologi 'Diasporas in the new media age' (2010) har redogjort för hur detta i sin tur bidrar till en mer komplex identitet där de digitala medierna möjliggör en starkare identifikation och nära kontakt till hemlandet än några andra verktyg. Vilket jag alltså tyckt mig se tendenser till även i denna studie.

En starkare, och kanske mer mångfacetterad, identitet verkar således vara ledordet. Då det kommer till integrering och social inkludering är just identiteten en viktig aspekt. Framförallt i förhållande till den svenska kollektiva identiteten vittnar respondenterna om att känslan av att vara inkluderad och accepterad är av största vikt. Det vore tämligen naivt att påstå att sociala medier ensamma besitter möjligheten att uppnå detta. Däremot verkar de vara ett verktyg och ett steg på vägen. Vidare syns det i flera av respondenternas utsagor hur användning av sociala medier på flera sätt uppmanar till omförhandling av identitet i förhållande till den svenska kollektiva identiteten. Det ständiga mötet med den svenska kollektiva identiteten är något som tvingar fram en positionering och omförhandling av sin egen identitet. Samtidigt är produktionen av exempelvis filmer, kontakt med etablerade svenskar och kommentarer från vänner i hemlandet något som påminner om vilken lokal kontext en befinner sig i och som framtvingar en omförhandling.

Vidare har tesen att en ofrivillig flytt också leder till viljan att vidhålla band till hemland nästintill helt visats stämma då samtliga respondenter lämnat sitt land till följd av faktorer

de inte kunnat bestämma över och även visat att de gärna vidhåller band till sitt hemland. Av samtliga respondenter var det endast en som förklarade att han inte vill flytta tillbaka.

Studien går i linje med det som tidigare forskning pekat på, att sociala medier kan spela en viktig roll i etablerandet av ett nytt liv som immigrant i ett nytt land. Presenterad forskning i studien redogör bland annat för hur sociala medier kan verka för social inkludering (Alam & Imran 2014), som länk till hemland och skapandet av hybrida identiteter (Nedelcu 2012) och deltagande och positionering genom mediematerial såsom filmer (de Leeuw & Rydin 2007), något resultatet i föreliggande studie också pekar på. I Elias & Lemish (2009) studie om unga ryssar fann de att många använde forum på internet som en flykt från sin lokala kontext präglad av rasism och utanförskap, och för att upprätthålla kontakt med landsmän och på så vis dela en kollektiv diaspora online. Användning av sociala medier på detta vis var något jag trott skulle synas tydligare i denna studie, vidare visade det sig att endast en respondent medverkade i sådana forum. En förklaring kan vara att många av respondenterna har ett större nätverk av landsmän omkring sig i Malmö, vilket respondenterna i Elias & Lemishs studie inte hade. Vidare är säkerligen viljan till att medverka i sådana forum högst individbaserade och där den faktiska medverkan beror på en mängd andra faktorer. Vidare finns en medvetenhet kring urvalets omfång i föreliggande studie och att det utifrån detta är svårt att dra några slutsatser som kan jämföras med större studier. Ändock pekar resultatet i stort sett åt samma riktning som tidigare forskning.

Diaspora, sociala medier och kollektiva identiteter i ljuset av integration kräver en följdfråga. Kan möjligheten till att leva i en diaspora och vidhållandet av en nära och ständig kontakt med hemlandet också hindra integration och social inkludering? Kan det istället bidra till isolation och successivt exkluderande? Här ser jag ett spännande potentiellt område att fortsätta forska om. Om de digitala verktygen bidrar till isolation och långsammare integration för vissa, vad är det som avgör vilket scenario det blir?

---

9. Referenslista

9.1 Litterära källor

Alonso, Andoni & Arzo, Inaki. (2010). "An activist commons for people without states by cybergolem." I: Alonso, Andoni & Oiarzabal, Pedro J. (red.). *Diasporas in the new media age: identity, politics, and community*. Reno: University of Nevada Press, 65-81.

Alonso, Andoni & Oiarzabal, Pedro J. (red.) (2010). *Diasporas in the new media age: identity, politics, and community*. Reno: University of Nevada Press, 1-15

Bailey Guedes, Olga. (2008). "Diasporic identities and mediated experiences in everyday life." I: Rydin, Ingegerd & Sjöberg, Ulrika (red.) (2008). *Mediated crossroads: identity, youth culture and ethnicity : theoretical and methodological challenges*. Göteborg: Nordicom, 17-37

Bustamante, Javier. (2010). "Tidlike diasporas in Brazil: From slavery to Orkut." I: Alonso, Andoni & Oiarzabal, Pedro J. (red.) (2010). *Diasporas in the new media age: identity, politics, and community*. Reno: University of Nevada Press, 170-189

Brinkerhoff, M. Jennifer. (2010). "Migration, Information Technology, and International Policy." I: Alonso, Andoni & Oiarzabal, Pedro J. (red.) (2010). *Diasporas in the new media age: identity, politics, and community*. Reno: University of Nevada Press, 39-48

Castells, Manuel (2001). *The internet galaxy: reflections on the Internet, business, and society*. Oxford: Oxford University Press

Castells, Manuel (red.) (2004). *The network society: a cross-cultural perspective*. Northampton, Mass.: Edward Elgar Publishing

Castells, Manuel (2009). *Communication power*. Oxford: Oxford University Press

Cohen, Robin (1997). *Global diasporas: an introduction*. London: UCL Press

---

Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (red.) (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. 2. uppl.

Lund: Studentlitteratur

Ely, Margot (1993). *Kvalitativ forskningsmetodik i praktiken: cirklar inom cirklar*. Lund: Studentlitteratur

Fábos Häusermann, Anita. (2010). "Sudanese identity in diaspora and the meaning of home: the transformative role of Sudanese NGOs in Cairo." i: Al-Ali, Nadjé & Koser, Khalid (red.) (2002). *New approaches to migration?: transnational communities and the transformation of home*. London: Routledge, 34-50

Jenkins, Richard (2008). *Social identity*. 3. ed. London: Routledge

Kalra, Virinder S., Kaur, Raminder & Hutnyk, John (2005). *Diaspora & hybridity*. London: Sage

Khayati, Khalid & Dahlstedt, Magnus. (2013). "Diaspora: relationer och gemenskaper över gränser." I: Dahlstedt, Magnus & Neergaard, Anders (red.) (2013). *Migrationens och etnicitetens epok: kritiska perspektiv i etnicitets- och migrationsstudier*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Kraus, Wolfgang. (2007). "The narrative Negotiation of identity and belonging." I: Bamberg, Michael G. W. (red.) (2007). *Narrative, state of the art [Elektronisk resurs]*. Amsterdam: J. Benjamins Pub. Co., 123-132

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Laguerre, S. Michel. (2010). "Digital diaspora: Definitions and models." I: Alonso, Andoni & Oiarzabal, Pedro J. (red.) (2010). *Diasporas in the new media age: identity, politics, and community*. Reno: University of Nevada Press, 49-64

Povrzanović Frykman, Maja (red.) (2001). *Beyond integration: challenges of belonging in diaspora and exile*. Lund: Nordic Academic Press

Ros, Adela. (2010). "Interconnected Immigrants in the Information Society." I: Alonso, Andoni & Oiarzabal, Pedro J. (red.) (2010). *Diasporas in the new media age: identity, politics, and community*. Reno: University of Nevada Press, 19-37

Peters, Bernhard. (2003). "Collective identity, Cultural difference and the developmental trajectories of immigrant groups." I: Sackmann, Rosemarie, Peters, Bernhard & Faist, Thomas (red.) (2003). *Identity and integration: migrants in Western Europe*. Aldershot, Hants: Ashgate, 13-35

Rydin, Ingegerd & Sjöberg, Ulrika (red.) (2008). *Mediated crossroads: identity, youth culture and ethnicity : theoretical and methodological challenges*. Göteborg: Nordicom

Sackmann, Rosemarie. (2003). "Introduction: Collective identities and social integration." I: Sackmann, Rosemarie, Peters, Bernhard & Faist, Thomas (red.) (2003). *Identity and integration: migrants in Western Europe*. Aldershot, Hants: Ashgate, 1-9

Stier, Jonas (2003). *Identitet: människans gåtfulla porträtt*. Lund: Studentlitteratur

Storm-Mathisen, Ardis & Helle-Valle, Jo. (2008). "Media, identity and methodology. Reflections on practice and discourse." I: Rydin, Ingegerd & Sjöberg, Ulrika (red.) (2008). *Mediated crossroads: identity, youth culture and ethnicity : theoretical and methodological challenges*. Göteborg: Nordicom, 55-73

Westin, Charles. (2001). "Approaches to the study of exile and traumatization." I: Povrzanović Frykman, Maja (red.) (2001). *Beyond integration: challenges of belonging in diaspora and exile*. Lund: Nordic Academic Press, 58-84

9.2 Artiklar

Aguirre, C. Alwin & Davies, Graham Sharyn. (2015). Imperfect strangers: Picturing place, family, and migrant identity on Facebook. *Discourse, Context and Media*, 3-17. Doi: 10.1016/j.dcm.2014.12.001

-
- Alam, Khorshed & Imran, Sophia. (2014). The digital divide and social inclusion among refugee migrants. *Information technology & people*, vol. 28 No. 2, 2015. Doi: 10.1108/ITP-04-2014-0083
- Benitez, Luis José. (2012). Salvadoran transnational families: ICT and communication practices in the network society. *Journal of Ethnic and Migration Studies*. Doi: 10.1080/1369183X.2012.698214.
- de Leeuw, Sonja & Rydin, Ingegerd. (2007). Migrant children's digital stories. *Cultural studies*. Vol. 10, No. 4, 447-464. Doi: 10.1177/1367549407081948.
- Elias, Nelly & Lemish, Dafna. (2009). Spinning the web of identity: the roles of the internet in the lives of immigrant adolescents. *New media & Society*, Vol. 11, No. 4, 533-551. Doi: 10.1177/1461444809102959
- E-inclusion guidelines: supporting diversity (2012). Central Baltic Interreg IV A Programme 2007-2013. ISBN: 978-952-10-6234-6.
- Laanpere, Mart, Tammsaar, Katri & Sousa, Sonia. (2011). "A case study on using social media for e-participation: design of initiative mapper web service." I: Proceedings of the 5th International Conference on Theory and Practice of Electronic Governance, 289-292. 2011, Tallinn, Estonia.
- Mainsah, Henry. (2014). Young African Norwegian women and diaspora: Negotiating identity and community through digital social networks. *Journal of Migration & Culture*, Vol. 5, No. 1, 105-119. Doi: 10.1386/cjmc.5.1.105_1
- Nedelcu, Mihaela. (2012). Migrants' New transnational habitus: Rethinking migration through a cosmopolitan lens in the digital age. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 38, No. 9, 1339-1356. Doi: 10.1080/1369183X.2012.698203
- Wilding, Raelene. (2006). 'Virtual' intimacies? Families communicating across transnational context. *Global Networks*, Vol. 6, No 2, 125-142. ISSN 1470-2266.

9.3 Elektroniska resurser

Dufbäck, Åsa. (2015). Sverige måste integrera – inte bara försvara flyktingarna. *Dagens Nyheter*. 9 oktober. <http://asikt.dn.se/asikt/debatt/sverige-maste-integrera-inte-bara-forvara-flyktingar/> (22-04-2017)

Hart, A. J. (2009). Globalization and Digitalization. Department of Political Science, Indiana University, Bloomington.
https://www.researchgate.net/profile/Jeffrey_Hart3/publication/277712506_Globalization_and_Digitalization/links/557100b108aee701d61cbcf3.pdf (22-04-2017)

Internetstiftelsen i Sverige. (2016) *Svenskarna och sociala medier 2016*.
https://www.iis.se/docs/Svenskarna_och_sociala_medier_2016.pdf (19-04-17)

Migrationsverket. (2017) <https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-asylsokande.html> (19-04-17)

Phenomenology. Stanford Encyclopedia of Philosophy (2013).
<https://plato.stanford.edu/entries/phenomenology/> (19-04-17)

SCB. (2016) http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/25788/25795/Behallare-for-Press/399296/ (19-04-17)

UNHCR. (2016) <https://sverigeforunhcr.se/blogg/653-miljoner-pa-flykt-i-varlden-fler-annagonsin-tidigare> (12-04-17)

UNHCR (2017). <http://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean> (22-04-2017)

Vetenskapsrådet. Forskningsetiska principer.
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (23-04-2017)

10. Bilagor

10.1 Intervjuguide

- Berätta lite om dig själv, ålder, var kommer du ifrån, hur länge du varit i Sverige.
- Hur skulle du beskriva dig själv? Vem är du, vad är viktigt för dig i livet?
- Är det någon skillnad på detta innan du åkte från ditt hemland och vem du är idag i Sverige?
- Vad har du för koppling till ditt hemland idag?
- Hur ser du på ditt ursprung och kultur i förhållande till dig själv idag i Sverige?
- Vad gör du för att hålla vid liv din kultur och traditioner från ditt hemland?
- Vilken roll hade vänner och familj för din självbild och identitet i ditt hemland?
- Har du någon familj eller vänner kvar i ditt hemland? Håller du kontakt med dem, isåfall hur?

- Vad var anledningen till att du kom till Sverige?
- Vilka sociala medier använder du?
- Vad brukar du använda sociala medier till?
- Hur aktiv är du? Hur ofta använder du dem?
- Såg användningen likadan ut i ditt hemland? Om inte, vad har förändrats?
- Vilket språk använder du på sociala medier? Svenska, ditt hemspråk, annat? Varför?
- Hur ser din gemenskap ut med andra människor från ditt hemland på sociala medier och olika forum?
- Hur anser du att din sociala medieanvändning blir ett uttryck för vem du är?

- Vad innebär det att känna sig svensk, för dig?

- Känner du dig som en del av det svenska samhället idag?
- Hur ser du på din tillvaro här i Sverige? Är den positiv, negativ?
- Vilken roll skulle du säga sociala medier spelat i din etablering sedan du kom till Sverige?
- Om du engagerar dig i sociala och politiska frågor från din hemland, hur gör du detta?
- På vilka sätt, genom sociala medier, håller du kvar vid det liv du hade innan du kom till Sverige?
- Vad har varit det viktigaste i din sociala medier användning sedan du kom till Sverige?
- Har du något att tillägga?